

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային
ստանդարտներին համապատասխան՝
Ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ
աուդիտորական եզրակացություն**

31 դեկտեմբերի, 2020թ.

Բովանդակություն

ԱՆԿԱՆ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԵԱՆՈՐՁԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1	Ընդհանուր տեղեկություններ «Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ-ի և նրա գործունեության մասին	5
2	Ընկերության գործառնական միջավայրը	5
3	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ	6
4	Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական գնահատականներ և դատողություններ	18
5	Անցում՝ նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին	19
6	Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	20
7	Հիմնական միջոցներ	28
8	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ	27
9	Ոչ նյութական ակտիվներ	28
10	Պաշարներ	28
11	Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	29
12	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30
13	Կանոնադրական կապիտալ	30
14	Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	31
15	Փոխառություններ	31
16	Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների համեմատագրում	31
17	Հասույթ	32
18	Վաճառքի ինքնարժեք	33
19	Մարկետինգային, վաճառքի և իրացման ծախսեր	33
20	Ընդհանուր և վարչական ծախսեր	34
21	Այլ գործառնական եկամուտ/ծախս	34
22	Ֆինանսական ծախսեր	34
23	Շահութահարկ	35
24	Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ	36
25	Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում	37
26	Կապիտալի կառավարում	42
27	Իրական արժեքի բացահայտումներ	42
28	Ֆինանսական գործիքների ներկայացումն ըստ չափման կատեգորիաների	43
29	Փոխկապակցված կողմերի գծով մնացորդներ և գործարքներ	43
30	Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր	44

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ-ի բաժնետերերին:

Մեր կարծիքը

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում «Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») ֆինանսական վիճակն առ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև Ընկերության՝ այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ-ներ»):

Աուդիտի առարկան

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են.

- ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն՝ առ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ը,
- այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը,
- այդ ամսաթվին ավարտված տարվա սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը,
- այդ ամսաթվին ավարտված տարվա դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, և
- ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Կարծիքի հիմքը

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք կարծում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Անկախություն

Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից թողարկված՝ Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (սերառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտների) («ՀԷՄՍԻ Վարքագիր») սկզբունքների: Մենք կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ այդ պահանջներին և ՀԷՄՍԻ Վարքագրին համապատասխան:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՅՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է ՇՆԿերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել ՇՆԿերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են ՇՆԿերության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է՝ ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են խարդախության կամ սխալների հետևանքով առաջացող էական խեղաթյուրումներից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կբացահայտի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով, և համարվում են էական, երբ ողջամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- որոշակիացնում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումների ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի պատճառով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ

- թե Շնկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելու, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
 - եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Շնկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են հանգեցնել նրան, որ Շնկերությանը դադարեցնի անընդհատության հիմունքով գործունեությունը:
 - գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Ալեքսեյ Ռուսանով

Տնօրեն

PricewaterhouseCoopers Armenia LLC

29 Հոկտի 2021

Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծաթ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	7	2,128,517	1,145,139
Վարձակալված ակտիվների օգտագործման իրավունք	8	325,478	342,306
Ոչ նյութական ակտիվներ	9	97,397	1,085
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	23	83,616	65,521
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		2,635,008	1,554,051
Ընթացիկ ակտիվներ			
Պաշարներ	10	5,436,646	5,119,423
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	11	3,857,086	2,434,455
Ընթացիկ շահութահարկի գծով կանխավճար		97,279	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	20	94,089
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		9,391,031	7,647,967
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		12,026,039	9,202,018
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱԴԻՏԱԼ			
Կանոնադրական կապիտալ	13	108,000	108,000
Զբաղիված շահույթ		4,335,844	3,960,713
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱԴԻՏԱԼ		4,443,844	4,068,713
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ վարձակալության գծով	8	187,609	204,445
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		187,609	204,445
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Ընթացիկ պարտավորություններ վարձակալության գծով	8	123,887	118,398
Փոխառություններ	15	2,386,977	3,521
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	14	4,883,722	4,473,143
Շահութահարկի գծով կրեդիտորական պարտք		-	333,798
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		7,394,586	4,928,860
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		7,582,195	5,133,305
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱԴԻՏԱԼ		12,026,039	9,202,018

Հաստատվել է հրապարակվել և ստորագրվել է 2021թ. հուլիսի 29-ին:

Սիլվա Սուրբ-Սիմոնյան
 Գլխավոր տնօրեն

Արմեն Բակալյան
 Ամեն Բակալյան
 Գլխավոր հաշվապահ

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2020թ.	2019թ. (վերաներկայացված*)
Հասույթ	17	27,721,822	28,746,748
Վաճառքի ինքնաթեք	18	(22,510,845)	(22,644,404)
Համախառն շահույթ		5,210,977	6,102,344
Այլ գործառնական եկամուտ	21	3,017	485,053
Մարկետինգային, վաճառքի և իրացման ծախսեր	19	(1,950,260)	(2,213,003)
Ընդհանուր և վարչական ծախսեր	20	(1,908,603)	(1,745,471)
Այլ գործառնական ծախսեր	21	(528,721)	(900)
Գործառնական շահույթ		826,410	2,628,023
Ֆինանսական եկամուտ		751	3,652
Տոկոսային ծախս	22	(198,377)	(79,336)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		628,784	2,552,339
Շահութահարկի գծով ծախս	23	(253,653)	(515,993)
ՑԱՐՎԱ ԾԱՌՈՒՑԹ		375,131	2,036,346
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՑԱՐՎԱ ՀԱՄԱՂԱՐԹԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԸ		375,131	2,036,346

* Տես՝ Ծանոթագրություն 3, սխալի ուղղման հետևանքով վերաներկայացման մանրամասների համար:

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթիվ	Կանոնադրական կապիտալ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2019թ.	13	108,000	1,824,367	2,032,367
Տարվա շահույթ		-	2,036,346	2,036,346
Ընդամենը 2019թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	2,036,346	2,036,346
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	13	108,000	3,860,713	4,068,713
Տարվա շահույթ		-	375,131	375,131
Ընդամենը 2020թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	375,131	375,131
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	13	108,000	4,335,844	4,443,844

5-44 Էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները հանդիսանում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծնթգ.	2020թ.	2019թ. (վերաներկայացված*)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Ստացված դրամական միջոցներ			
Դրամական միջոցների մուտքեր հաճախորդներից		33,365,841	36,007,841
Դրամական միջոցների մուտքեր այլ դեբիտորներից		500,000	290,434
Վճարված դրամական միջոցներ			
Մատակարարներին վճարված դրամական միջոցներ ծխախոտային արտադրանքի և ակցիզային դրոշմանիշների գծով		(22,263,077)	(21,115,863)
Վճարված անձնակազմի ծախսեր		(753,548)	(614,580)
Հաճախորդներին վճարված դրամական միջոցներ		(956,734)	(712,733)
Այլ կրեդիտորներին վճարված դրամական միջոցներ		(4,076,453)	(3,255,868)
Շահութահարկից բացի, այլ հարկեր		(5,845,382)	(6,226,506)
(Գործառնական գործունեությամբ օգտագործված)/ Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր		(29,353)	4,372,725
Վճարված շահութահարկ		(692,563)	(221,285)
Վճարված տուկոսներ		(193,915)	(84,278)
Ստացված տուկոսներ		756	3,652
(Գործառնական գործունեությամբ օգտագործված)/ Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(915,075)	4,070,814
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(1,225,065)	(651,785)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		1,876	7,038
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		(1,223,189)	(644,747)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Մուտքեր օվերդրաֆտից		22,776,639	3,785,304
Օվերդրաֆտի մարում		(20,397,837)	(6,960,237)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում		(137,071)	(132,964)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված/(Ֆինանսական գործունեությամբ օգտագործված) դրամական միջոցների զուտ հոսքեր		2,241,731	(3,307,897)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(197,536)	(24,318)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբին	12	94,089	237
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջին	12	20	94,089

* Տես՝ Ծանոթագրություն 3, սխալի ուղղման հետևանքով վերաներկայացման մանրամասների համար:

**«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

1 Ընդհանուր տեղեկություններ «Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ-ի և նրա գործունեության մասին

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան, «Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ-ի (այսուհետ՝ «Ընկերություն») համար:

Ընկերությունը գրանցվել և իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում (այսուհետ՝ «ՀՀ»): Ընկերությունը սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն է՝ սահմանափակված իր բաժնետոմսերով, և ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության անմիջական մայր ընկերությունը Philip Morris S.A.-ն էր, իսկ վերջնական մայր ընկերությունը՝ Philip Morris International Inc. («PMI») ընկերությունը:

Հիմնական գործունեությունը. Ընկերության հիմնական բիզնես գործունեությունը ծխախոտի և ծխախոտային արտադրանքի, էլեկտրոնային տաքացման սարքերի ներմուծումը, մաքսագերծումը և վաճառքն է, և հետագուտական և զարգացման ծառայությունների տրամադրումը ՀՀ տարածքում: Ընկերության գրասենյակները գտնվում են Երևանում, ՀՀ:

Իրավաբանական հասցեն և գործունեության վայրը. Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Վազգեն Սարգսյանի 2, Երևան, 0010, ՀՀ:

Ներկայացման արժույթը. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետև՝ «ՀՀ դրամ»), եթե այլ կերպ նշված չէ:

2 Ընկերության գործառնական միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետություն. Հայաստանի Հանրապետության տնտեսությունը ցուցաբերում է զարգացող շուկաներին բնորոշ որոշակի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական դաշտը շարունակում է զարգանալ և ենթարկվել հաճախակի փոփոխությունների, ինչպես նաև կարող է ունենալ տարաբնույթ մեկնաբանումների (Ծանոթագրություն 23): Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական միջավայրի վրա էական ազդեցություն ունի Ռուսաստանի Դաշնությունում գործարար ակտիվության մակարդակը, և Ռուսաստանի Դաշնությունից դեպի Հայաստանի Հանրապետություն տեղի են ունենում դրամական միջոցների զգալի հոսքեր: Հետևաբար, տարածաշրջանում պահպանվող քաղաքական լարվածությունը, միջազգային պատժամիջոցները, արժեթղթերի շուկայի անկայունությունը և Ռուսաստանի Դաշնության առջև ծառացած այլ ռիսկերը կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական և կորպորատիվ ոլորտների վրա:

COVID-19. 2020թ. մարտին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը COVID-19-ի բռնկումը որակեց որպես համաշխարհային համավարակ: Ի պատասխան համավարակի՝ Հայաստանի իշխանությունների կողմից ձեռնարկվել են COVID-19-ի տարածման և ազդեցությանը զսպման ուղղված մի շարք միջոցառումներ, ինչպիսիք են՝ ճանապարհորդության արգելքները և սահմանափակումները, կարանտինները, ինքնամեկուսացումը, գործարար գործունեության սահմանափակումները, ընդհուպ ձեռնարկությունների փակումը: Այս միջոցառումները, ի թիվս այլոց, խիստ սահմանափակել են Հայաստանում տնտեսական գործունեությունը, բացասաբար են ազդել և դեռևս անորոշ ժամանակով կարող են շարունակել բացասական ազդեցություն ունենալ գործարարության, շուկայի մասնակիցների, Ընկերության պատվիրատուների, ինչպես նաև Հայաստանի և համաշխարհային տնտեսության վրա:

Դեկավարությունը անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկում Ընկերության գործունեության կայունությունն ապահովելու և իր հաճախորդներին և աշխատակիցներին աջակցելու ուղղությամբ.

- Կատարվում է դիմակների, ալկոհոլի տարածում և ջերմաչափում օրական երկու անգամ
- Գործունեության վարման շարունակականության ապահովում (բոլոր աշխատողներին տրվում է հեռավար աշխատելու հնարավորություն և միայն անհրաժեշտության դեպքում այց գրասենյակ):

2 Ընկերության գործառնական միջավայրը (շարունակություն)

Լեռնային Ղարաբաղի պատերազմը և դրա հետևանքները: Լեռնային Ղարաբաղում զինված հակամարտությունը սկսվեց 2020թ. սեպտեմբերին և շարունակվեց մինչև 2020թ. նոյեմբեր, երբ Հայաստանի Հանրապետության, Ադրբեջանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Ղաջնության ղեկավարների կողմից ստորագրվեց համատեղ հայտարարություն: Հայտարարության համաձայն, Լեռնային Ղարաբաղի շրջաններից մի շարք տարածքներ փոխանցվեցին Ադրբեջանին, և ակնկալվում է տարածաշրջանում տնտեսական և տրանսպորտային կապերի ապաշրջափակում: Տնտեսական և տրանսպորտային կապերի ապաշրջափակման վերաբերյալ որոշումները ներկայումս մշակվում են փորձագիտական խմբերի կողմից: Այս բոլոր իրադարձություններն ու գործողությունները էապես ազդում են Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության վրա:

Այս իրադարձությունները զգալի ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության գործունեության վրա, քանի որ արտադրանքի մեծ մասը իրացվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, և Լեռնային Ղարաբաղում վաճառքները զգալի չեն:

Ներկայիս տնտեսական իրավիճակի հետագա հետևանքները և Կառավարության ձեռնարկած միջոցառումները դժվար է կանխատեսել, և ղեկավարության ներկայիս ակնկալիքները և գնահատականները կարող են տարբերվել փաստացի արդյունքներից:

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ. Ընկերության վարկերի, դեբիտորական պարտքերի և համանման ակտիվների ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման նպատակով Ընկերությունն օգտագործում է հիմնավորելի կանխատեսումային տեղեկատվություն, ներառյալ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներ: Այնուամենայնիվ, ինչպես ցանկացած տնտեսական կանխատեսումներում, այս կանխատեսումների գծով ևս՝ ենթադրությունները և դրանց տեղի ունենալու հավանականությունը բնորոշվում է անորոշության բարձր աստիճանով, ուստի փաստացի արդյունքները կարող են էապես տարբերվել կանխատեսումներից:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ

Պատրաստման հիմունքները. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջներին համապատասխան, սկզբնական արժեքի հիմունքով: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական սկզբունքները ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար պահանջվում են հաշվապահական հաշվառման էական գնահատումներ: Բացի այդ, Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ ղեկավարությանն անհրաժեշտ է առաջնորդվել իր դատողություններով: Այն ոլորտները, որոնք ենթադրում են դատողությունների կամ բարդության ավելի բարձր աստիճան, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատականները էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են Ծանոթագրություն 4-ում:

Անընդհատության հիմունք. Ղեկավարության կողմից սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքով:

Արտարժույթի փոխարկում. Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը Ընկերության հիմնական գործունեության իրականացման տնտեսական միջավայրի արժույթն է: Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և Ընկերության հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը ՀՀ ազգային արժույթն է՝ ՀՀ դրամը:

Գործարքներ և մնացորդները փոխարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «ՀՀ ԿԲ») պաշտոնական փոխարժեքով: Գործարքների վճարումները կատարելու և դրամական ակտիվները և պարտավորությունները ՀՀ ԿԲ տարեվերջի պաշտոնական փոխարժեքով Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի փոխարկելու արդյունքում ստացված՝ արտարժույթի փոխարկումից եկամուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, որպես այլ գործառնական եկամուտ կամ ծախս:

«Ֆիզիկա Մորթիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Տարեվերջի փոխարժեքով փոխարկումը չի կիրառվում ոչ դրամական հոդվածների նկատմամբ, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով: Արտարժույթով արտահայտված և իրական արժեքով չափված ոչ դրամական հոդվածները, ներառյալ սեփական կապիտալի ներդրումները, փոխարկվում են իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ հաստատված փոխարժեքով:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված մնացորդների փոխարկման համար օգտագործվող հիմնական փոխարժեքներն են՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 522.59 ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 1 ԱՄՆ դոլար = 479.7 ՀՀ դրամ), 1 Եվրո = 641.11 ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 1 Եվրո = 537.26 ՀՀ դրամ), 1 ռուսական ռուբլի = 7.02 ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 1 ռուսական ռուբլի = 7.77 ՀՀ դրամ), 1 անգլիական ֆունտ ստեռլինգ = 709.47 ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 1 անգլիական ֆունտ ստեռլինգ = 629.13 ՀՀ դրամ):

Հիմնական միջոցներ. Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման պահուստը, եթե վերջինս պահանջվում է: Հիմնական միջոցները ներառում են կառուցվող ակտիվները, որոնք հետագայում ակնկալվում է օգտագործել որպես հիմնական միջոց:

Հետագա ծախսերը համապատասխանաբար ընդգրկվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքում կամ ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ, միայն այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցների համապատասխան միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի ՀՆկերություն և վերջինիս արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Վերանորոգման և պահպանման գծով ընթացիկ ծախսումները ծախսագրվում են, երբ դրանք տեղի են ունենում: Հիմնական միջոցների միավորների խոշոր հիմնամասերի կամ բաղադրիչների փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են, իսկ փոխարինված մասը դուրս է գրվում:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ղեկավարությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է հիմնական միջոցների արժեզրկման հատկանիշ: Եթե որևէ նման հատկանիշ գոյություն ունի, ղեկավարությունը գնահատում է փոխհատուցվող գումարը, որը որոշվում է որպես հետևյալ երկու արժեքներից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև հատուցվող գումարը, և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում: Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում ակտիվի համար ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է (անհրաժեշտության դեպքում), եթե տեղի են ունեցել գնահատումներում փոփոխություններ, որոնք կիրառվել են՝ որոշելու համար ակտիվի օգտագործման արժեքը կամ իրական արժեքը՝ հանած օտարման համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Հիմնական միջոցների օտարումից շահույթը կամ վնասը որոշվում է որպես դրանց իրացումից ստացված հասույթի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում այլ գործառնական եկամուտների/ծախսերի հոդվածում:

Մաշվածություն. Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդի կիրառմամբ՝ բաշխելով դրանց սկզբնական արժեքը մինչև մնացորդային արժեքը՝ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

Կահույք և կահավորանք
Գրասենյակային սարքավորումներ
Փոխադրամիջոցներ
Վաճառակետերի նյութեր
Հետազոտության և զարգացման
սարքավորումներ
Վարձակալվող գույքի բարելավումներ

Օգտակար ծառայություն՝ արտահայտված տարիներով

5-10

3-5

5-8

5-8

8

Վարձակալության ժամկետի և ակտիվի օգտակար
ծառայության ժամկետի միջև. նվազագույնը

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Ակտիվի մնացորդային արժեքն այն գնահատված գումարն է, որը Հնկերությունը ներկա պահին կստանար ակտիվի օտարումից՝ հանած օտարման գնահատված ծախսումները, եթե ակտիվն արդեն լինելու դրա օգտակար ծառայության վերջում ակնկալվող տարիքի և վիճակի: Ակտիվների մնացորդային արժեքները և օգտակար ծառայության ժամկետները վերանայվում և անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ոչ նյութական ակտիվներ. Հնկերության ոչ նյութական ակտիվներն ունեն սահմանափակ օգտակար ծառայություն և հիմնականում ներառում են կապիտալացված համակարգչային ծրագրակազմ:

Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրակազմի լիցենզիաները կապիտալացվում են՝ հիմք ընդունելով դրանց ձեռքբերման և օգտագործման համար կատարված ծախսերը:

Չարգացման ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն կապված են Հնկերության կողմից վերահսկվող՝ նույնականացվող և եզակի ծրագրակազմի հետ, հաշվառվում են որպես ոչ նյութական ակտիվներ, եթե հավանական է, որ տեղի կունենա ծախսերը գերազանցող հավելյալ տնտեսական օգուտների ներհույս: Կապիտալիզացված ծախսերը ներառում են աշխատակիցների վճարումների վճարումները՝ ծրագրակազմի մշակման անձնակազմին կատարված վճարումների գծով, և վերադիր ծախսերը՝ համապատասխան մասով: Համակարգչային ծրագրակազմի հետ կապված բոլոր մյուս ծախսերը, օրինակ. սպասարկման, ծախսագրվում են այն ժամանակ, երբ դրանք առաջանում են:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիան հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ այդ ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ընթացքում:

Ծրագրակազմի լիցենզիաներ
CRM գործիքակազմ

Օգտակար ծառայություն՝
արտահայտված տարիներով
5-10
3

Արժեզրկման դեպքում ոչ նյութական ակտիվների հաշվեշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև հետևյալ մեծություններից՝ նվազագույնը՝ օգտագործման արժեք կամ իրական արժեք՝ հանած օտարման ծախսերը:

Ֆինանսական գործիքներ. հիմնական չափման մոտեցումները: Իրական արժեքը այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության դիմաց, շուկայի մասնակիցների միջև բնականոն գործարքի արդյունքում: Իրական արժեքի ամենաարժանահավատ վկայություն է հանդիսանում ակտիվ շուկայում գնանշվող գինը: Ակտիվ շուկան այն շուկան է, որում շարունակական հիմունքով տեղի են ունենում ակտիվի կամ պարտավորության հետ կապված գործարքները՝ անհրաժեշտ գնային տեղեկատվություն ապահովելու համար բավարար հաճախականությամբ և ծավալով:

Ակտիվ շուկայում շրջանառվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափվում է որպես առանձին ակտիվի կամ պարտավորության գնանշվող շուկայական գնի և Հնկերության կողմից պահվող գործիքների քանակության արտադրյալ: Նշվածը տեղի է ունենում նույնիսկ այն դեպքում, երբ շուկայի սովորական օրական առքուվաճառքի ծավալը բավարար չէ այդ քանակությունը կլանելու համար, և մեկ գործարքում դիրքը վաճառելու հայտի ներկայացումը կարող է ազդել գնանշվող գնի վրա:

Գնահատման մեթոդները, ինչպիսիք են զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները կամ վերջերս կատարված «պարզած ձեռքի հեռավորության գործարքները» կամ ներդրման օբյեկտ հանդիսացող կազմակերպությունների ֆինանսական տվյալների ստացման վրա հիմնված մոդելները, օգտագործվում են՝ որոշելու այն ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը, որոնց համար արտաքին շուկայական գնանշման տեղեկատվությունը հասանելի չէ: Իրական արժեքի գնահատումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում մակարդակի հետևյալ կերպ՝ (i) մակարդակ 1՝ չափումներ ակտիվ շուկայում՝ նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշվող գներով (չճշգրտվող), (ii) մակարդակ 2՝ չափման գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտելի են, (iii) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են Նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ): Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև փոխանցումները համարվում են տեղի ունեցած հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Գործարքի հետ կապված ծախսումները լրացուցիչ ծախսումներն են, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական գործիքի ձեռքբերմանը, թողարկմանը կամ օտարմանը: Լրացուցիչ ծախսումն այն ծախսումն է, որը կազմակերպությունը չէր կրի, եթե գործարքը տեղի չունենար: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են գործակալներին (ներառյալ՝ որպես վաճառքի գործակալ հանդես եկող աշխատակիցներին), խորհրդատուներին, միջնորդներին, դիլերներին վճարված միջնորդավճարները և կոմիսիոն վճարները, կարգավորող մարմինների և արժեթղթերի փոխանակման գործակալությունների կողմից գանձումները, սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ կապված հարկերը և վճարները: Գործարքի հետ կապված ծախսումները չեն ներառում պարտատոմսերի հավելավճարները և գեղչերը, ֆինանսական ծախսերը, ներքին վարչական կամ պահպանման ծախսերը:

Ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական գործիքը գնահատվել է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած հաշվեգրված տոկոսները և ֆինանսական ակտիվների համար՝ հանած ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով ցանկացած նվազեցում: Հաշվեգրված տոկոսները ներառում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ գործարքի հետ կապված հետաձգված ծախսումների և հավելավճարի կամ գեղչի ամորտիզացիան՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը և հաշվեգրված տոկոսային ծախսը, ներառյալ հաշվեգրված արժեկտրոնը և ամորտիզացված գեղչը կամ հավելավճարը (ներառյալ՝ առաջացման պահին հետաձգված վճարները, եթե կան այդպիսիք) առանձին չեն ներկայացվում և ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության համապատասխան հոդվածի հաշվեկշռային արժեքում:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային եկամտի կամ տոկոսային ծախսի բաշխման այնպիսի մեթոդ է, որը հանգեցնում է հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ կիրառվող հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքի (արդյունավետ տոկոսադրույք): Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ համապատասխան դեպքերում ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները (չներառելով ապագա պարտքային կորուստները) գեղչում է ճշգրիտ մինչև ֆինանսական գործիքի զուտ հաշվեկշռային արժեքը: Արդյունավետ տոկոսադրույքը գեղչում է փոփոխական տոկոսադրույք ունեցող գործիքների դրամական միջոցների հոսքերը մինչև հաջորդ տոկոսադրույքի վերագնանշման ամսաթիվը, բացառությամբ այն պարզևավճարի կամ գեղչի, որն արտացոլում է գործիքում սահմանված լողացող տոկոսադրույքի կամ շուկայական դրույքներով չսահմանված այլ փոփոխականների նկատմամբ վարկային սփռելը: Այդպիսի պարզևավճարները կամ գեղչերն ամորտիզացվում են գործիքի ողջ գործողության ակնկալվող ժամանակահատվածի ընթացքում: Ներկա արժեքի հաշվարկումը ներառում է պայմանագրի կողմերի միջև վճարված կամ ստացված բոլոր վճարները, որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասն են կազմում: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեգրված (POCI) ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակտիվների համար արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է՝ հաշվի առնելով պարտքային ռիսկը, այսինքն. հաշվարկվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա, և ոչ թե պայմանագրային դրամական հոսքերի հիման վրա:

Ֆինանսական գործիքներ. սկզբնական ճանաչում. իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Բոլոր մնացած ֆինանսական գործիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ ճշգրտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ իրական արժեքի լավագույն վկայությունն է գործարքի գինը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ շահույթ կամ վնաս ճանաչվում է միայն այն ժամանակ, երբ կա իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերություն, որը կարող է ապացուցվել միևնույն գործիքում դիտելի ընթացիկ շուկայական այլ գործարքներով կամ գնահատման մեթոդով, որի ելակետային տվյալները ներառում են միայն դիտելի շուկայական տվյալները: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքների և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներում ներդրումների գծով ճանաչվում է ակնկալվող պարտքային կորուստ անմիջապես հանգեցնելով հաշվապահական վնասի:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումները կամ վաճառքները, որոնք պահանջում են ակտիվի մատակարարում տվյալ շուկայում գործող նորմերով կամ գործարար սովորույթներով սահմանված ժամկետի ընթացքում («ստանդարտ պայմաններով») առջ ու վաճառքի գործարքներ) ճանաչվում են գործարքի ամսաթվով, այսինքն այն ամսաթվով, երբ Հնկերությունը պարտավորվում է գնել կամ վաճառել ֆինանսական ակտիվը: Մնացած բոլոր գնման գործարքները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ Հնկերությունը սկսում է այդ ֆինանսական գործիքի մասով հանդես գալ որպես պայմանագրի կողմ:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում և հետագա չափում. գնահատման կատեգորիաները: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգելիս Հնկերությունը կիրառում է չափման հետևյալ կատեգորիաները՝ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

Պարտքային ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և հետագա չափումը կախված է (i) ակտիվների համապատասխան պորտֆելի կառավարման համար նախատեսված ընկերության բիզնես մոդելից և (ii) ակտիվի դրամական հոսքերի բնութագրից:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում և հետագա չափում. Բիզնես մոդել: Բիզնես մոդելն արտացոլում է այն մեթոդը, որի միջոցով Հնկերությունը կառավարում է իր ակտիվները՝ դրամական հոսքերի հավաքագրման նպատակով, արդյո՞ք Հնկերության նպատակն է՝ (i) ակտիվներից հավաքագրել բացառապես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը («ակտիվների պահում պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով»), թե (ii) ակտիվներից հավաքագրել և՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը, և՛ ակտիվների վաճառքից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը («ակտիվների պահում պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և վաճառքի նպատակով»), կամ, եթե (i) կամ (ii) պարբերությունները կիրառելի չեն, ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են «այլ» բիզնես մոդելի և չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Բիզնես մոդելը որոշվում է ակտիվների խմբի համար (պորտֆելի մակարդակով), հիմնվելով այն գործողությունների բոլոր պատշաճ ապացույցների վրա, որոնք Հնկերությունը մտադիր է իրականացնել գնահատման ամսաթվի դրությամբ առկա պորտֆելի համար սահմանված նպատակին համեմատ: Դրանք կարող են փոխանակվել:

Ֆինանսական ակտիվներ. դասակարգում և հետագա չափում. դրամական միջոցների հոսքերի բնութագրերը. Եթե բիզնես մոդելը նախատեսում է ակտիվների պահում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի ստացման կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի և վաճառքի համար, ապա Հնկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումներ: Պարունակվող գործիքներով ֆինանսական ակտիվները դիտարկվում են ամբողջ ծավալով՝ որոշելու, թե արդյոք նրանց դրամական միջոցների հոսքերը համապատասխանում են միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումների հատկանիշներին: Նման գնահատումն իրականացնելիս՝ Հնկերությունը հաշվի է առնում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը համապատասխանում են բազային վարկային համաձայնագրին, այսինքն՝ տոկոսները ներառում են միայն վարկային ռիսկը, փողի ժամանակային արժեքը, այլ բազային վարկային ռիսկերը և շահույթի մարժան:

Այն դեպքերում, երբ պայմանագրային պայմաններն առաջացնում են ռիսկի ենթարկվածություն կամ անկայունություն, որն անհամատեղելի է վարկավորման բազային մեխանիզմի հետ, ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է չափվում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարումների գնահատումը կատարվում է ակտիվի սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագայում այն չի վերանայվում:

Ֆինանսական ակտիվներ. վերադասակարգում: Ֆինանսական գործիքները վերադասակարգվում են միայն այն դեպքում, եթե ընդհանուր առմամբ փոփոխվում է տվյալ պորտֆելի կառավարման բիզնես մոդելը: Վերադասակարգումն իրականացվում է առաջընթաց կերպով՝ բիզնես մոդելի փոփոխությունից հետո առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից: Հնկերությունը ընթացիկ կամ համեմատական ժամանակահատվածում չի փոխել իր բիզնես մոդելը և վերադասակարգում չի կիրառել:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատված պահուստ. Ընկերությունը կանխատեսումային հիմունքով գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների, ինչպես նաև վարկային պարտավորությունների և ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի գծով հնարավոր ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ընկերությունը գնահատում է պարտքային գործիքների հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստը և ճանաչում է կորստի պահուստը հաշվետու յուրաքանչյուր ամսաթվի դրությամբ: Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատումը արտացոլում է. i) անաչառ և հավանականությամբ կշռված գումարը, որը որոշվում է հնարավոր արդյունքների տիրույթի գնահատման միջոցով. (ii) փողի արժեքը ժամանակի մեջ, և (iii) անցյալ իրադարձությունների, ընթացիկ պայմանների և կանխատեսվող ապագա տնտեսական պայմանների վերաբերյալ ողջ հիմնավոր և հավաստի տեղեկությունները, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հասանելի են առանց անհարկի միջոցների և ռեսուրսների ծախսման:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքները, պայմանագրային ակտիվները, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են՝ նվազեցված ակնկալվող պարտքային կորուստի պահուստի չափով:

Ընկերությունը ճանաչում է ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հետևյալ ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ,
- Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները կորստի պահուստի միջոցով պետք է չափվեն հետևյալ մեծություններով.

- 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, այսինքն՝ ակտիվի ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք կարող են առաջանալ հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում ֆինանսական գործիքի դեֆոլտի իրադարձությունների արդյունքում, (ներկայացվում է որպես Փուլ 1), կամ
- Ակնկալվող պարտքային կորուստներ ակտիվի ողջ ժամկետի ընթացքում, որոնք կարող են առաջանալ ֆինանսական գործիքի ողջ տևողության ընթացքում բոլոր դեֆոլտի իրադարձությունների արդյունքում (ներկայացվում է որպես Փուլ 2 և Փուլ 3):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար Ընկերությունը կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ի պարզեցված մոտեցում, որն օգտագործում է ակտիվի տևողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստի պահուստ բոլոր առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար (Ծանոթագրություն 11):

Ֆինանսական ակտիվներ. դուրսգրում. Ֆինանսական ակտիվները ամբողջությամբ կամ մասամբ դուրս են գրվում այն ժամանակ, երբ Ընկերությունը սպառել է դրանց վերականգնման բոլոր գործնական հնարավորությունները և եզրակացրել է, որ չկան այդպիսի ակտիվների վերականգնման հիմնավորված ակնկալիքներ: Վերականգնման հիմնավորված ակնկալիքների բացակայության հիմնական հայտանիշ է հանդիսանում վերջնաժամկետի լրանալը: Դուրսգրումն իրենից ներկայացնում է ակտիվի ապաճանաչում: Ընկերությունը կարող է դուրս գրել դեռևս հարկադիր բռնագանձման գործընթացում գտնվող ֆինանսական ակտիվները, այն դեպքում, երբ Ընկերությունը փորձում է բռնագանձել պայմանագրային պարտավորության գումարները՝ առանց վերականգնման ողջամիտ ակնկալիքի:

Ֆինանսական ակտիվներ. ապաճանաչում. Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ. (ա) ակտիվը մարվել է կամ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցրել են իրենց ուժը կամ (բ) Ընկերությունը փոխանցել է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի նկատմամբ իրավունքները կամ կնքել է ակտիվների փոխանցման պայմանագիր, միաժամանակ (i) փոխանցելով ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերն ու հատույցները կամ (ii) չփոխանցելով և նաև չպահպանելով ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերն ու հատույցները, սակայն չպահպանելով նաև ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Ֆինանսական պարտավորություններ. չափման կատեգորիաները. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես հետագայում ամորտիզացված արժեքով չափվող, բացառությամբ. (i) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններից: Այս դասակարգումը վերաբերում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքներին, առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություններին (օրինակ, արժեթղթերի կարծ դիջեր), պայմանական հատուցմանը, որը բիզնեսի միավորման ժամանակ ճանաչվում է ձեռք բերողի կողմից և սկզբնական ճանաչման պահին որպես այսպիսին սահմանված այլ ֆինանսական պարտավորություններին, և (ii) ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի և փոխատվության հանձնառությունների:

Ֆինանսական պարտավորություններ. ապաճանաչում. Ֆինանսական պարտավորություններն ապաճանաչվում են դրանց մարման պարագայում (այսինքն, երբ պարտավորությունը կատարվում է, կամ պայմանագրով նշված պարտավորությունը դադարում է կամ սպառվում է դրա իրականացման ժամկետը):

Ֆինանսական գործիքներ. հաշվանցում. Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են և զուտ գումարը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ առկա է ճանաչված գումարները հաշվանցելու համար իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և կա մտադրություն կամ մարելու զուտ արժեքը, կամ էլ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը: Դիտարկվող հաշվանցման իրավունքը (ա) չպետք է կախված լինի ապագա իրադարձությունից և (բ) պետք է իրավաբանական ուժ ունենա բոլոր հետևյալ հանգամանքներում՝ (i) բնականոն գործունեության ընթացքում, (ii) դեֆոլտի դեպքում և (iii) անվճարումակության կամ սնանկության դեպքում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ. Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են առձեռն դրամական միջոցները, բանկերում պահվող ցպահանջ ավանդները և այլ կարճաժամկետ բարձր իրացվելիություն ունեցող ներդրումները՝ երեք ամիս կամ դրանից պակաս սկզբնական մարման ժամկետով: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, քանի որ (i) դրանք պահվում են պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով, և այդ դրամական միջոցների հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և տոկոսագումարի վճարում, և (ii) դրանք չեն որոշված որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ հետագա չափումը իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը հաշվեգրվում են, երբ գործընկերը կատարում է պայմանագրով նախատեսված իր պարտավորությունները, և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ. Ընկերությունը վարձակալում է տարբեր շենքեր, ինչպես, օրինակ՝ գրասենյակ, պահեստ, ՀևԶ կենտրոն և տաղավար: Դրամանագրերը կարող են պարունակել ինչպես վարձակալական, այնպես էլ ոչ վարձակալական բնույթի տարրեր: Ընկերությունը պայմանագրով նախատեսված հատուցումը բաշխում է ըստ վարձակալական և ոչ վարձակալական բնույթի տարրերի՝ հիմք ընդունելով դրանց հարաբերական, առանձին վերցրած գները:

Վարձակալության արդյունքում առաջացող ակտիվը սկզբնապես չափվում է ներկա արժեքի հիմունքով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է՝

- վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափման գումարը,
- վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումներ,
- սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները, և ակտիվը վարձակալության պայմանագրով պահանջվող վիճակի վերականգնելու համար կատարված ծախսերը:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում գծային հիմունքով, հետևյալ ժամանակահատվածներից նվազագույնով՝ ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետ և վարձակալության ժամկետ: Եթե Հնկերությունը որոշափոխ համոզվածություն ունի, որ կիրառործի գնման օպցիոնը, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների միավորների մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ այդ ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ընթացքում, հետևյալ կերպ՝

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ
Ծնվելու և շինություններ

Օգտակար ծառայություն՝ առտահայտված
առտահայտված
2-10

Վարձակալության պարտավորություններ: Վարձակալությունից բխող պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են ներկա արժեքի հիմունքով: Վարձակալության պարտավորությունները ներառում են հետևյալ վարձավճարների գումար ներկա արժեքը.

- ֆիքսված վճարումներ (ներառյալ ըստ էության հաստատում վճարները)՝ հանած վարձակալության խթանման գծով ստացվելից միջոցները,
- վարձակալության փոփոխական վճար, որը հիմնված է ինդեքսի կամ դրույքաչափի վրա, որը սկզբնապես չափվել է՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքաչափը,
- վարձակալության դադարեցման համար տույժերի վճարումներ, եթե վարձակալության ժամկետը արտացոլում է Հնկերության կողմից այդ օպցիոնի գործադրումը:

Երկարաձգման և դադարեցման օպցիոնները ներառված են Հնկերության մի շարք վարձակալական պայմանագրերում: Այս տերմիններն օգտագործվում են Հնկերության գործունեության ընթացքում օգտագործվող ակտիվների կառավարման առումով առավելագույն գործառնական ճկունություն ապահովելու նպատակով: Որոշամտորեն որոշակի երկարաձգման օպցիոնների ներքո կատարվելից վարձակալության վճարները նույնպես ներառվում են պարտավորության գնահատման մեջ:

Փոխառության աճողական տոկոսադրույքը որոշելու համար Հնկերությունը.

- հնարավորության դեպքում, որպես ելակետ, օգտագործում է առանձին վերցրած վարձակալի՝ երրորդ կողմից ստացված ֆինանսավորումը, որը ճշգրտվում է՝ արտացոլելով երրորդ կողմի ֆինանսավորումն ստանալուց ի վեր ֆինանսավորման պայմաններում տեղի ունեցած փոփոխությունները,
- օգտագործում է կառուցողական մոտեցում, որի հիմքում ընկած է առանց ռիսկի տոկոսադրույքը՝ ճշգրտված վարկային ռիսկով, և
- կատարում է վարձակալությանը բնորոշ ճշգրտումներ, օրինակ. ժամկետի, արժույթի և գրավի գծով:

Վարձակալության վճարները բաշխվում են մայր գումարի և ֆինանսական ծախսերի միջև: Ֆինանսական ծախսերը ներկայացվում են որպես վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում շահույթ կամ վնաս՝ յուրաքանչյուր ժամանակահատվածի համար պարտավորության մնացորդի նկատմամբ հաստատուն պարբերական տոկոսադրույքը ստանալու համար:

Փոխառություններ. Փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով հաշվեգրված ծախսերը, և հետագայում հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Շահութահարկ. Շահութահարկը ներկայացվում է ֆինանսական հաշվետվություններում համաձայն օրենսդրության, որն, ըստ էության, գործում է կամ ուժի մեջ է մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից և ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում:

Ընթացիկ հարկն այն գումարն է, որը ենթակա է վճարման կամ հարկային մարմիններից փոխհատուցման, և վերաբերում է ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջանների հարկվող շահույթներին կամ վնասներին: Հարկվող շահույթի կամ վնասի համար հիմք են հանդիսանում գնահատումները, եթե ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել են նախքան համապատասխան հարկային հաշվետվություններ ներկայացնելը: Հարկերը, բացառությամբ շահութահարկի, ճանաչվում են գործառնական ծախսերում:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը հետագա տարիներին փոխանցվող հարկային վնասի և ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առկա են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և հարկային նպատակով օգտագործվող արժեքները համեմատելիս: Համաձայն սկզբնական ճանաչման վերաբերյալ բացառության, հետաձգված հարկը չի գրանցվում այն ժամանակավոր տարբերությունների դեպքում, երբ ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը կատարվում է այնպիսի գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որը սկզբնապես գրանցվելիս, ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական, և ո՛չ էլ հարկվող շահույթի վրա: Հետաձգված հարկային մնացորդները չափվում են՝ կիրառելով հարկային դրույթները, որոնք, ըստ էության, գործում են կամ ուժի մեջ են մտել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ և որոնք ակնկալվում է կիրառել այն ժամանակահատվածներում, երբ ժամանակավոր տարբերությունները հակադարձվեն կամ նախորդ ժամանակաշրջաններից բերված հարկային վնասն օգտագործվի:

Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների և նախորդ ժամանակաշրջաններից բերված հարկային վնասի մասով հետաձգված հարկային ակտիվը գրանցվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցում հնարավոր է այն դեպքում, երբ օրենսդրությունը նախատեսում է ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցման իրավունք, և երբ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը վճարվում է միևնույն հարկային մարմնին միևնույն հարկատուի կողմից, կամ տարբեր հարկատուների կողմից, երբ առկա է փոխադարձ հաշվանցման միջոցով վերջնահաշվարկ կատարելու մտադրություն:

Ընկերությունը վերահսկում է այն ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձումը, որոնք վերաբերում են դուստր կազմակերպությունների շահաբաժինների գծով հարկերին կամ դրանց վաճառքից շահույթին: Ընկերությունը չի արտացոլում հետաձգված հարկային պարտավորությունները նման ժամանակավոր տարբերությունների գծով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դեկավարությունն ակնկալում է ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձում տեսանելի ապագայում:

Անորոշ հարկային դիրքեր. Ընկերության անորոշ հարկային դիրքերը գնահատվում են դեկավարության կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Շահութահարկի դիրքերի գծով ներկայացվող պարտավորությունները հաշվառվում են այն դեպքերում, երբ դեկավարությունը համարում է, որ լրացուցիչ հարկային պարտավորությունների առաջացման հավանականությունը՝ հարկային մարմինների կողմից Ընկերության հարկային դիրքի վիճարկման պարագայում, ավելի բարձր է, քան դրանց բացակայության հավանականությունը: Նման գնահատման համար հիմք են ընդունվում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ըստ էության գործող հարկային օրենքների և համապատասխան իրավական ակտերի մեկնաբանությունները, ինչպես նաև համանման հարցերի շուրջ հայտնի դատական ակտերը կամ այլ որոշումները: Տուգանքների, տույժերի և հարկերի, բացառությամբ շահութահարկի, գծով պարտավորությունները ճանաչվում են դեկավարության կողմից՝ հիմք ընդունելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պարտավորությունների մարման համար պահանջվող ծախսերի լավագույն գնահատականը: Շահութահարկի անորոշ դիրքերի ճշգրտումները արտացոլվում են շահութահարկի գծով ծախսերի կազմում:

**3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ
(շարունակություն)**

Ավելացված արժեքի հարկ. Ավելացված արժեքի հարկ. Եխախտի գնումների հետ կապված ավելացված արժեքի հարկը հաշվարկվում է MSRP (Արտադրողի կողմից առաջարկվող մանրածախ գին) հիման վրա, վճարվում է մաքսագերծման պահին և ամբողջությամբ վերականգնվում է հաճախորդին վաճառքից: Այլ ապրանքների և ծառայությունների վաճառքի ԱԱՀ-ն հաշվեցրվում է տեղի ունեցած ամսվա ընթացքում: Այլ գնումների և ծառայությունների ԱԱՀ-ն կուտակվում և ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Վաճառքին վերաբերող ավելացված արժեքի հարկը ներակա է վճարման հարկային մարմիններին մինչև հաջորդ ամսվա 20-ը: Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերմանը վերաբերող ԱԱՀ-ը սովորաբար հաշվանցվում է վաճառքին վերաբերող ԱԱՀ-ի դիմաց, ԱԱՀ-ի հարկային հաշիվը ստանալուց հետո: Հարկային մարմինները թույլատրում են ԱԱՀ-ը հաշվարկել գույքի հիմունքով: Վաճառքին և գնումներին վերաբերող ԱԱՀ-ի գումարները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են համախառն հիմունքով և առանձին բացահայտվում են որպես ակտիվ և պարտավորություն: Ակնկալվող պարտքային կորուստների արժեզրկման համար պահուստ ստեղծելու դեպքում արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է պարտավորության համախառն գումարի չափով, ներառյալ ԱԱՀ-ը:

Պաշարներ. Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների՝ արտադրության նպատակով բացթողման և այլ դուրսգոման դեպքում, դրանց չափումը կատարվում է «առաջինը մուտք, առաջինը ելք» սկզբունքով: Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ենթադրվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Կանխավճարներ. Կանխավճարները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկման համար պահուստը: Կանխավճարները դասակարգվում են որպես ոչ ընթացիկ, երբ կանխավճարին վերաբերող ապրանքներն ու ծառայություններն ակնկալվում է ստանալ մեկ տարի հետո կամ երբ կանխավճարը վերաբերում է այնպիսի ակտիվի, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ կդասակարգվի որպես ոչ ընթացիկ: Ակտիվներ ձեռք բերելու գծով կանխավճարները փոխանցվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ Հսկերությունը ստանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողություն և հավանական է, որ ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Հսկերություն: Այլ կանխավճարները ծախսագրվում են շահույթի կամ վնասի կազմում, երբ կանխավճարի հետ կապված ապրանքը կամ ծառայությունը ստացվում է: Եթե կա այնպիսի հայտանիշ, որ կանխավճարին վերաբերող ակտիվները, ապրանքները կամ ծառայությունները չեն ստացվի, ապա կանխավճարի հաշվեկշռային արժեքը համապատասխանաբար դուրս է գրվում և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է տարվա շահույթում կամ վնասում:

Կանոնադրական կապիտալ. Բաժնեմասերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են նոր բաժնեմասերի թողարկմանը, սեփական կապիտալում ցույց են տրվում որպես ստացված մուտքերից նվազեցում՝ հարկումից հետո: Թողարկված բաժնեմասերի անվանական արժեքի դիմաց ստացված հատուցման իրական արժեքը գերազանցող գումարները ներկայացվում են սեփական կապիտալում՝ որպես էմիսիոն եկամուտ:

Պարտավորությունների և վճարների գծով պահուստ: Պարտավորությունների և վճարների գծով պահուստները անորոշ ժամկետով կամ գումարով ոչ ֆինանսական պարտավորություններ են: Դրանք հաշվեցրվում են այն ժամանակ, երբ անցյալ դեպքերի արդյունքում Հսկերությունը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, և հավանական է, որ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող ռեսուրսների արտափոխ, և պարտավորությունը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Պահուստները չափվում են պարտավորության մարման համար ակնկալվող անհրաժեշտ ծախսերի ներկա արժեքով, օգտագործելով մինչև հարկումը դրույքաչափը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը: Ժամանակի ընթացքում պահուստի աճը ճանաչվում է որպես տոկոսային ծախս:

Տուրքերը և վճարները, ինչպիսիք են, օրինակ, շահութահարկից բացի այլ հարկերը կամ կանոնակարգային վճարները, որոնք հիմնված են վճարման պարտավորության առաջացմանը նախորդող ժամանակահատվածի տեղեկատվության վրա, ճանաչվում են որպես պարտավորություն, երբ տեղի է ունենում օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տուրքի վճարում առաջացնող պարտավորեցնող դեպք, որն առաջ է բերում տուրք վճարելու պարտավորություն: Եթե տուրքի վճարումը կատարվել է մինչև պարտավորեցնող դեպքը տեղի ունենալը, այն ճանաչվում է որպես կանխավճար:

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Հասույթի ճանաչում. Հասույթը Հնկերության բնականոն գործունեության ընթացքում առաջացած եկամուտն է: Հասույթը ճանաչվում է գործարքի գնի չափով: Գործարքի գինն իրենից ներկայացնում է հատուցում, որի իրավունքը Հնկերությունը ակնկալում է ստանալ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների նկատմամբ վերահսկողությունը հաճախորդին փոխանցելու դիմաց՝ հանած երրորդ կողմերի անունից ստացված գումարները:

Հասույթը ճանաչվում է՝ հանած գեղչերը, վերադարձումները, կատարողական պարգևավճարները, երաշխիքային պարտավորությունները և ավելացված արժեքի հարկը:

Ծխախոտային ապրանքների և սարքերի մեծածախ վաճառք. Վաճառքը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ ապրանքների նկատմամբ վերահսկողությունը փոխանցվել է, այսինքն՝ երբ ապրանքները փոխանցվել են հաճախորդին, վերջինս ունի ապրանքներն իր հայեցողությամբ տնօրինելու լիակատար հնարավորություն, և չկան չմարված պարտավորություններ, որոնք կազդեին հաճախորդի կողմից ապրանքների ընդունման վրա: Փոխանցումն իրականացվում է այն ժամանակ, երբ ապրանքները հաճախորդին հանձնվում են Հնկերության պահեստում, համաշխարհային և կորստի ռիսկերը փոխանցվում են հաճախորդին, և հաճախորդը կամ ապրանքն ընդունել է պայմանագրին համապատասխան, սպառվել է ընդունումը վիճարկելու համար նախատեսված ժամանակահատվածը, կամ Հնկերությունն ունի օբյեկտիվ ապացույց, որ ընդունման բոլոր չափանիշները բավարարվել են:

Զեղչով վաճառքից հասույթը ճանաչվում է՝ հիմք ընդունելով պայմանագրով սահմանված գինը:

Ֆինանսավորման ոչ մի տարր ներկա չի համարվում, քանի որ վաճառքն իրականացվում է 12-18 օր տարաժամկետ վճարման պայմանով, ինչը համահունչ է շուկայում ընդունված գործելակերպերին: Հնկերության ստանդարտ երաշխիքային պայմաններով անսարք արտադրանքը վերանորոգելու կամ փոխարինելու պարտավորությունը ճանաչվում է որպես պահուստ (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

Դեբիտորական պարտքը ճանաչվում է ապրանքների առաքման ժամանակ, հաշվի առնելով, որ դա այն պահն է, երբ հատուցումը դառնում է անվերապահ, քանի որ մինչև վճարման կատարման օրը պահանջվում է միայն ժամանակի անցում:

Տրամադրված հետազոտությունների և զարգացման ծառայություններ: Հնկերությունը ծառայություններ է մատուցում փոփոխական գնային պայմանագրերով: Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, որում մատուցվում են ծառայությունները: Այն դեպքում, երբ պայմանագրերը ներառում են մի քանի կատարողական պարտավորություններ, գործարքի գինը բաշխվում է յուրաքանչյուր առանձին կատարողական պարտավորությանը՝ հիմնվելով առանձին վաճառքի գների վրա: Այն դեպքում, երբ դրանք ուղղակիորեն դիտարկելի չեն, դրանք գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով ակնկալվող արժեքը, գումարած շահույթի մարժան:

Հասույթի, ծախսերի կամ ավարտման ուղղությամբ առաջընթացի գնահատականները վերանայվում են հանգամանքները փոփոխվելու դեպքում: Արդյունքում առաջացող գնահատված հասույթի կամ ծախսերի ցանկացած աճ կամ նվազում արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում այն ժամանակահատվածում, երբ ղեկավարությանը հայտնի են դարձել վերանայման համար հիմք հանդիսացող հանգամանքները:

Եթե պայմանագիրը ներառում է փոփոխական հատուցում, ապա հասույթը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով մեծ հավանականություն կա, որ այդ հատուցումը էականորեն չի փոփոխվի:

Հետազոտության և զարգացման ծախսեր: Հետազոտության ծախսերը ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Զարգացման ծրագրերի համար կատարված ծախսերը (կապված նոր կամ բարելավված արտադրանքի նախագծման և փորձարկման հետ) ճանաչվում են որպես ոչ նյութական ակտիվներ այն դեպքում, երբ հավանական է, որ նախագիծը հաջող կլինի՝ հաշվի առնելով դրա առևտրային և տեխնոլոգիական իրազորեցիկությունը, և ծախսերը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Զարգացման այլ ծախսերը ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման ժամանակաշրջանում: Նախկինում որպես ծախս ճանաչված զարգացման ծախսերը հետագա ժամանակաշրջանում չեն ճանաչվում որպես ակտիվ: Կապիտալիզացված սահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետով զարգացման ծախսերը ամորտիզացվում են գծային հիմունքներով, սկսած արտադրանքի առևտրային ծավալով արտադրության մեկնարկի օրվանից, դրանից ակնկալվող օգուտի ստացման ողջ ժամանակահատվածում:

«Ֆիզիկա Սորբիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

3	Հաշվապահական (շարունակություն)	հաշվառման	քաղաքականության	հիմնական	դրույթներ
---	-----------------------------------	-----------	-----------------	----------	-----------

Հատուցումներ աշխատակիցներին: Օրավարձերը, աշխատավարձերը, ՀՀ պետական կենսաթոշակային և սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամներին հատկացումները վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության արձակուրդները, պարգևավճարները և այլ ոչ դրամական նպաստները հաշվեգրվում են այն տարվա ընթացքում, երբ համապատասխան ծառայությունները մատուցվում են Ընկերության աշխատողների կողմից: Պետական կենսաթոշակային և սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամին հատկացումներից բացի, Ընկերությունը չունի կենսաթոշակային կամ համանման այլ վճարումներ կատարելու իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն:

Միայն ուղղում: Տարվա ընթացքում Ընկերությունը վերանայել է նախկինում թողարկված ֆինանսական հաշվետվությունները: ՀՀՀՅՍ 8-ի համաձայն, փոփոխությունները կատարվել են հետահայաց, և համեմատական մեծությունները համապատասխանաբար ճշգրտվել են:

Նախկինում թողարկված ֆինանսական հաշվետվությունների ճշգրտումները պայմանավորված են հետևյալով.

- 2019թ. հաճախորդից շուկայավարման ծառայությունների համար կատարված վճարները չեն համապատասխանում առանձին ապրանքների և ծառայությունների չափանիշներին՝ համաձայն ՖՀՄՍ 15 -ի պահանջների, և պետք է հաշվանցվեն եկամտի դիմաց:

Միայն ուղղման ազդեցությունը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության գումարների վրա եղել է հետևյալը.

Հազ. ՀՀ դրամ	Սկզբնական ներկայացմամբ	Վերա- ներկայացում	31 դեկտեմբերի 2019թ. ավարտված տարվա համար
Հասույթ	29,287,597	(520,849)	28,746,748
Շուկայավարման, վաճառքի և տարածման ծախսեր	(2,733,852)	520,849	(2,213,003)

Միայն ուղղումը ազդեցություն է ունեցել շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա և 2019 թվականի դեկտեմբերի 31- ին ավարտված տարվա համար հետևյալ բացահայտումների վրա.

- Հասույթ (Ծանոթագրություն 17);
- Մարկետինգային, վաճառքի և իրացման ծախսեր (Ծանոթագրություն 19):

Միայն ուղղման ազդեցությունը 2019 թվականի դեկտեմբերի 31 -ին ավարտված տարվա համար դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության վրա հետևյալ կերպ՝ գումարների վրա եղել է հետևյալը.

Հազ. ՀՀ դրամ	Սկզբնական ներկայացմամբ	Վերա- ներկայացում	31 դեկտեմբերի 2019թ. ավարտված տարվա համար
Հաճախորդներին վճարված դրամական միջոցներ	-	(712,733)	(712,733)
Այլ կրեդիտորներին վճարված դրամական միջոցներ	(3,968,601)	712,733	(3,255,868)

Թողարկումից հետո ֆինանսական հաշվետվությունների փոփոխություն. Թողարկումից հետո ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած փոփոխություն պահանջում է Ընկերության ղեկավարության հաստատումը, ով լիազորել է այդ ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկումը:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական գնահատականներ և դատողություններ

Ընկերությունը կատարում է հաշվապահական հաշվառման գնահատականներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների և հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վրա: Գնահատականներն ու դատողությունները շարունակական կերպով վերանայվում են և հիմնված են ղեկավարության փորձի և այլ գործոնների վրա, ինչպիսիք են հետագա իրադարձությունների ակնկալիքները, որոնք առկա պայմաններում տրամաբանական են համարվում: Գնահատականներից բացի, ղեկավարությունը կատարում է նաև մասնագիտական դատողություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման գործընթացում: Մասնագիտական դատողությունները, որոնք առավել նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված արժեքների վրա, և գնահատականները, որոնք կարող են հիմք հանդիսանալ հաջորդ ֆինանսական տարվա ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներում նշանակալի ճշգրտման համար, հետևյալն են.

Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում. Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները ներկայացնում են շահութահարկի այն գումարը, որը կարող է հաշվանցվել ապագա հարկվող շահույթից նվազեցումների դիմաց և ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա համապատասխան հարկային արտոնության իրացման բարձր հավանականություն: Սա ենթադրում է ժամանակավոր տարբերությունների առկայություն, որոնք ապագայում ակնկալվում է վերականգնել, և բավարար ապագա հարկվող շահույթ, որոնց դիմաց ակնկալվում է օգտագործել նվազեցումները:

Ապագա հարկվող շահույթի և ապագայում ամենայն հավանականությամբ հաշվանցման ենթակա հարկային նվազեցումների չափը որոշվում է ղեկավարության կողմից մշակված միջնաժամկետ գործարար ծրագրի և ապագայի նկատմամբ դրա արտարկման/էքստրապոլյացիայի/ արդյունքների հիման վրա: Գործարար ծրագիրը հիմնված է ղեկավարության՝ տվյալ հանգամանքներում հիմնավորված ակնկալիքների վրա:

Հարկային օրենսդրություն. ՀՀ հարկային և մաքսային օրենսդրությունը ենթակա են տարբեր մեկնաբանումների: Տե՛ս Ծանոթագրություն 23:

Փոխկապակցված անձանց հետ գործարքների սկզբնական ճանաչում. Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն ունենում է գործարքներ իր կապակցված կողմերի հետ: ՖՀՄՍ 9 պահանջում է ֆինանսական գործիքները սկզբնապես արտացոլել իրական արժեքով: Նման գործարքների համար ակտիվ շուկայի բացակայության դեպքում օգտագործվում է մասնագիտական դատողություն՝ որոշելու, թե արդյո՞ք գործարքները կատարվել են շուկայական կամ ոչ շուկայական տոկոսադրույքներով: Դատողության համար հիմք է հանդիսանում չկապակցված կողմերի հետ նման տեսակի գործարքների գնորդման և արդյունավետ տոկոսադրույքի վերլուծությունը: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների պայմաններն ու դրույթները բացահայտված են Ծանոթագրություն 29-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում. Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը կարևոր գնահատական է, որը ներառում է մեթոդաբանության, մոդելների և ելակետային տվյալների սահմանումը: Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման մեթոդաբանության մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 25-ում: Հետևյալ բաղադրիչներն ունեն էական ազդեցություն պարտքային կորուստի պահուստի վրա՝ դեֆոլտի սահմանումը, վարկային ռիսկերի նշանակալի աճը, դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ենթարկված մնացորդը, դեֆոլտով պայմանավորված կորուստը, ինչպես նաև մակրոտնտեսական սցենարների մոդելները: Ընկերությունը պարբերաբար վերանայում և հաստատում է մոդելները և ելակետային տվյալները՝ գնահատված ակնկալվող պարտքային կորուստների և փաստացի պարտքային կորուստների միջև եղած տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետը. Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը կատարվում է՝ ընկելով մասնագիտական դատողությունից, հիմք ընդունելով համանման ակտիվների գծով առկա փորձը: Այս ակտիվներում մարմնավորվող ապագա տնտեսական օգուտները հիմնականում կստացվեն դրանց օգտագործումից: Սակայն մի շարք այլ գործոններ, ինչպիսիք են՝ տեխնիկական կամ առևտրային տեսանկյունից մաշվածությունը, հաճախ հանգեցնում են տվյալ ակտիվների հետ կապված տնտեսական շահույթի նվազմանը:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական գնահատականներ և դատողություններ (շարունակություն)

Ղեկավարությունը գնահատում է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետը՝ հիմք ընդունելով ակտիվների տեխնիկական վիճակը, և հաշվի առնելով հաշվարկային ժամանակահատվածը, որի ընթացքում տվյալ ակտիվները Հնկերության համար կառաջացնեն տնտեսական շահույթ: Հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոնները. ա) ակտիվների ակնկալվող օգտագործման ժամկետը, բ) սարքավորումների ակնկալվող մաշվածությունը, որը կախված է շահագործման բնութագրերից և տեխնիկական սպասարկման ծրագրից, և գ) տեխնիկական կամ առևտրային տեսանկյունից մաշվածությունը, որն առաջանում է շուկայի պայմանների փոփոխության հետևանքով:

Եթե ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներից տարբերվեին 10%-ով, ամորտիզացիոն մասհանումները կաճեին/կնվազեին 23,485 հազ. ՀՀ դրամով 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում (2019թ. կաճեին/կնվազեին 22,840 հազ. ՀՀ դրամով):

Հիմնական միջոցների մնացորդային արժեքները. Ղեկավարությունը որոշել է, որ հիմնական միջոցների մնացորդային արժեքները կլինեն զրոյական:

5 Անցում նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին

COVID 19-ով պայմանավորված վարձավճարների գծով արտոնություններ. ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություն (թողարկվել է 2020 թ. մայիսի 28-ին ուժի մեջ է մտնում 2020թ. հունիսի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Փոփոխությամբ վարձակալներին տրվում է հայեցողական հնարավորություն՝ որոշելու, թե արդյոք COVID 19-ով պայմանավորված վարձավճարների գծով արտոնությունները հանդիսանում են վարձակալության պայմանների փոփոխություն: Վարձակալները կարող են իրենց հայեցողությամբ վարձավճարների գծով արտոնությունների չափումը իրականացնել այնպես, ինչպես եթե դրանք չհանդիսանային վարձակալության պայմանների փոփոխություն: Գործնական նպատակահարմարությամբ պայմանավորված այս լուծումը վերաբերում է միայն այն վարձավճարների գծով արտոնություններին, որոնք ուղղակիորեն հանդիսանում են COVID-19 համավարակի հետևանք, և միայն այն դեպքում, եթե բավարարված են հետևյալ բոլոր պայմանները. վարձավճարներում փոփոխությունները հանգեցնում են վարձակալության դիմաց հատուցման այնպիսի վերանայման, որ այն ըստ էության հավասար լինի, կամ չգերազանցի վերանայումից անմիջապես առաջ վարձակալության դիմաց հատուցման գումարը. վարձավճարների ցանկացած նվազեցում ազդում է միայն 2021թ.հունիսի 30-ից ոչ ուշ վճարման ենթակա վճարումների վրա. և վարձակալության այլ պայմանների մեջ տեղի չեն ունենում էական փոփոխություններ:

Հնկերությունը վարձատուների հետ համաձայնություն է ձեռք բերել գույքի վարձակալության շրջանակներում վարձակալության վճարի տարբեր զիջումների վերաբերյալ, և եզրակացրել է, որ այդ զիջումներից ոմանք համապատասխանում են ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխության գործնական նպատակահարմարության կիրառման չափանիշներին: Արդյունքում, Հնկերությունը նվազեցրել է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունը 8,256 հազար ՀՀ դրամով և համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչել է հետևյալ գումարները.

1) ճանաչվել է փոփոխական վարձակալական եկամուտ 8,256 հազար ՀՀ դրամի չափով, որը հաշվանցվել է գործառնական վարձակալության գծով ծախսի դիմաց:

Փոփոխության կիրառումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի վրա:

Ստորև թվարկված վերանայված ստանդարտների կիրառումը Հնկերության համար պարտադիր է՝ սկսած 2020թ. հունվարի 1-ից, սակայն դրանք էական ազդեցություն չեն ունեցել Հնկերության վրա.

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքների փոփոխություններ (թողարկված են 2018թ. մարտի 29-ին և ուժի մեջ են մտնում 2020թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):
- Բիզնեսի սահմանում. ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2018թ. հոկտեմբերի 22-ին և գնումների մասով ուժի մեջ են մտնում 2020թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):

«Ֆիզիկա Սորոբիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

5 Անցում Նոր կամ վերանայված ստանդարտներին և մեկնաբանություններին (շարունակություն)

- Նյութականության որոշում. ՀՀՄՍ 1-ի և ՀՀՄՍ 8-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2018 թ. հոկտեմբերի 31-ին և ուժի մեջ են մտնում 2020թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):
- Բազային տոկոսադրույքի բարեփոխում. ՀՀՄՍ 9-ի, ՀՀՄՍ 39-ի և ՀՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2019 թ. սեպտեմբերի 26-ին և ուժի մեջ են մտնում 2020թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար):

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Հրապարակվել են 2021թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո տարեկան ժամանակահատվածների համար պարտադիր մի շարք Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնց վաղ կիրառում չի իրականացվել Ընկերության կողմից:

«Ակտիվների վաճառք կամ հատկացում ներդրողի և ասոցիացված կազմակերպությունների կամ համատեղ ձեռնարկումների միջև» - փոփոխություններ ՀՀՄՍ 10-ում և ՀՀՄՍ 28-ում (թողարկված են 2014թ. սեպտեմբերի 11-ին, և ուժի մեջ են մտնում ՀՀՄՍ-ի կողմից որոշվելիք ամսաթվին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Այս փոփոխությունները վերաբերում են ներդրողի և իր ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկումների միջև ակտիվների վաճառքին կամ հատկացմանը վերաբերող՝ ՀՀՄՍ 10-ի և ՀՀՄՍ 28-ի պահանջների միջև գոյություն ունեցող անհամապատասխանությանը: Փոփոխությունների կիրառման հիմնական հետևանքն այն է, որ ամբողջ շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ամբողջությամբ այն դեպքում, երբ գործարքը առնչվում է ձեռնարկատիրական գործունեությանը: Շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է մասնակիորեն այն դեպքում, երբ ակտիվը չի առնչվում ձեռնարկատիրական գործունեությանը, նույնիսկ եթե այդ ակտիվները պատկանում են դուստր կազմակերպությանը:

Զի ակնկալվում, որ այս փոփոխությունը որևէ էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 17 «Ապահովագրական պայմանագրեր» (թողարկված է 2017թ. մայիսի 18-ին և ուժի մեջ է մտնում 2021թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): ՀՀՄՍ 17-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 4-ին, որը թույլ էր տալիս ընկերություններին կիրառել ապահովագրական պայմանագրերի համար գործող հաշվապահական հաշվառման գործելակերպը, ինչը դժվարացնում էր մնացած առումներով համանման ապահովագրական ընկերությունների ֆինանսական արդյունքների համեմատությունը և համադրությունը ներդրողների համար: ՀՀՄՍ 17-ը մեկ միասնական սկզբունքի վրա հիմնված հաշվապահական ստանդարտ է՝ ապահովագրողի կողմից պահվող բոլոր տեսակի ապահովագրության պայմանագրերի, այդ թվում վերաապահովագրության պայմանագրերի հաշվառումը իրականացնելու համար: Ստանդարտը պահանջում է, որ ապահովագրության պայմանագրերի խմբերը ճանաչվեն և չափվեն (i) ապագա դրամական միջոցների հոսքերի՝ ռիսկով ճշգրտված ներկա արժեքով (պայմանագրերի կատարման դրամական հոսքեր)՝ հաշվի առնելով պայմանագրերի կատարման դրամական հոսքերի վերաբերյալ առկա ողջ տեղեկատվությունը, որը համահունչ է դիտարկելի շուկայական տեղեկատվությանը, գումարած՝ (եթե արժեքը պարտավորություն է) կամ հանած՝ (եթե արժեքը ակտիվ է) (ii) պայմանագրերի խմբի չբաշխված շահույթի գումարը (պայմանագրերի ծառայության մարժա): Ապահովագրողները կարողացել են ապահովագրական պայմանագրերի մեկ խմբից ստացված շահույթը այն ժամանակահատվածում, որի ընթացքում դրանք ապահովվում են ծածկույթ և ազատվում են ռիսկից: Եթե պայմանագրերի խումբը հանդիսանում է կամ դառնում է ոչ շահութաբեր, կազմակերպությունը անմիջապես ճանաչում է վնաս:

Զի ակնկալվում, որ այս ստանդարտը որևէ էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՖՅՄՍ 17-ի և ՖՅՄՍ 4-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2020 թ. հունիսի 25-ին և ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Փոփոխությունները ներառում են մի շարք պարզաբանումներ՝ ՖՅՄՍ 17-ի ներդրման գործընթացը ոլորտի նախագծերում, ինչպես նաև ստանդարտի պահանջները և անցումային որոշակի դրույթները հաստատելու նպատակով: Այս փոփոխությունները վերաբերում են ՖՅՄՍ 17 -ի ութ ոլորտներին և չեն փոխում ստանդարտի հիմնարար սկզբունքները: ՖՅՄՍ 17-ում տեղի են ունեցել հետևյալ փոփոխությունները.

- **Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ.** ՖՅՄՍ 17-ի (փոփոխություններով) ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը հետաձգվել է երկու տարով: Ստանդարտը պետք է կիրառվի 2023թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՅՄՍ 4-ով սահմանված՝ ՖՅՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակավոր արտոնությունը նույնպես հետաձգվել է մինչև 2023թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջաններ:
- **Ապահովագրության ձեռքբերման դրամական հոսքերի ակնկալվող փոխհատուցում.** կազմակերպություններից պահանջվում է իրենց ձեռքբերման ծախսերի մի մասը դասակարգել համապատասխան պայմանագրերին, որոնց համար ակնկալվում է երկարաձգում, և այդ ծախսերը ճանաչել որպես ակտիվներ, քանի դեռ կազմակերպությունը չի ճանաչել պայմանագրի երկարաձգման ժամկետը: Կազմակերպությունները պարտավոր են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատել ակտիվի վերականգնման հավանականությունը և կոնկրետ ակտիվների վերաբերյալ տեղեկատվություն ներկայացնել ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում:
- **Ներդրումային ծառայություններին վերագրվող պայմանագրային ծառայությունների մարժա.** Ծածկույթի տարրերը անհրաժեշտ է որոշել՝ հաշվի առնելով հատույցների ծավալը, ինչպես նաև ապահովագրական ծածկույթի և ներդրումային ծառայությունների ակնկալվող ժամկետը՝ փոփոխական վճարներ նախատեսող պայմանագրերի և այլ՝ ընդհանուր մոդելի ներքո ներդրումային եկամուտների ստացում նախատեսող ծառայությունների պայմանագրերի համար: Ներդրումային գործունեության գծով ծախսերը պետք է ներառվեն որպես դրամական միջոցների հոսքեր ապահովագրության պայմանագրի շրջանակներում, երբ կազմակերպությունը նման գործողությունները ձեռնարկում է ապահովագրողի համար ապահովագրության ծածկույթից ստացվող օգուտները մեծացնելու նպատակով:
- **Ձեռք բերված վերաապահովագրության պայմանագրեր. վնասների վերականգնում.** Երբ կազմակերպությունը վնաս է ճանաչում սկզբնական ճանաչման պահին հիմնական ապահովագրական պայմանագրերի անբարենպաստ խմբի գծով, կամ խմբում անբարենպաստ բազային ապահովագրության պայմանագրեր ներառելու արդյունքում, կազմակերպությունը պետք է ճշգրտի ձեռք բերված վերաապահովագրության պայմանագրերի համապատասխան խմբի պայմանագրային ծառայությունների գծով մարժան և ճանաչի այդ վերաապահովագրության պայմանագրերի գծով շահույթ: Վերաապահովագրության պայմանագրով վերականգնված վնասի չափը հաշվարկվում է՝ բազային ապահովագրության պայմանագրերով ճանաչված վնասը բազմապատկելով բազային ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահանջների տոկոսին, որը կազմակերպությունն ակնկալում է վերականգնել ձեռք բերված վերաապահովագրության պայմանագրով: Այս պահանջը կկիրառվի միայն այն դեպքում, եթե ձեռք բերված վերաապահովագրության պայմանագիրը ճանաչվի նախքան բազային ապահովագրության պայմանագրերի գծով վնասի ճանաչումը, կամ վերջինիս հետ միաժամանակ:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

- **Այլ փոփոխություններ.** Այլ փոփոխություններով նախատեսվում են գործողության շրջանակից բացառություններ վարկային քարտերի որոշ պայմանագրերի (կամ նմանատիպ պայմանագրերի) և որոշ վարկային պայմանագրերի համար: Սահմանվում է նաև ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ապահովագրության պայմանագրերով նախատեսված ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացում պորտֆելներում խմբերի փոխարեն: Նախատեսվում է ռիսկերի մեղմացման տարբերակի կիրառելիություն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ռիսկերի մեղմացման նպատակով գործադրվում են ձեռք բերված վերաապահովագրության պայմանագրեր և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Նախատեսվում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրության հնարավորություն՝ ՖՀՄՍ 17-ի կիրառմամբ նախորդ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված հաշվապահական գնահատումներում փոփոխությունների համար: Նախատեսվում է կոնկրետ ապահովագրողին վերագրվող եկամտի վճարների և մուտքերի ներառում պայմանագրերի կատարման դրամական հոսքերում, ըստ ապահովագրության պայմանագրի: Սահմանվում են անցումային շրջանի ընթացքում պահանջներից ընտրողական բացառություններ և այլ ոչ էական փոփոխություններ:

Դի ակնկալվում, որ այս փոփոխությունները որևէ էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ պարտավորությունների դասակարգումը - ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2020թ. հունվարի 23-ին և ուժի մեջ են մտնում 2022թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Կիրառման սահմանափակ շրջանակ ունեցող այս փոփոխություններով հստակեցվում է, որ պարտավորությունների՝ որպես կարճաժամկետ կամ երկարաժամկետ դասակարգումը պայմանավորված է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գոյություն ունեցող իրավունքներով: Պարտավորությունները երկարաժամկետ են, եթե կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ըստ էության ունի դրանց մարումն առնվազն 12 ամսով հետաձգելու իրավունք:

Ուղեցույցն այլևս չի սահմանում այդ իրավունքի անվերապահ լինելու պահանջ: Մարումը ապագայում հետաձգելու իրավունքի իրացման առումով ղեկավարության ակնկալիքները ազդեցություն չունեն պարտավորությունների դասակարգման վրա: Մարումը հետաձգելու իրավունքն առաջանում է միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը ժամանակաշրջանի վերջում բավարարում է բոլոր կիրառելի պայմանները: Պարտավորությունը դասակարգվում է որպես կարճաժամկետ, եթե պայմանը խախտվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ դրանից առաջ, նույնիսկ եթե հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում պարտատիրոջից ստացվել է պայմանի կատարման պարտավորությունից ազատում: Միևնույն ժամանակ, վարկը դասակարգվում է որպես երկարաժամկետ, եթե վարկային պայմանագրի պայմանը խախտվում է միայն հաշվետու ամսաթվից հետո: Բացի այդ, փոփոխությունները հստակեցնում են պարտքի դասակարգման պահանջները, որոնք կազմակերպությունը կարող է մարել՝ այն սեփական կապիտալի վերածելու միջոցով: «Մարում» հասկացությունը սահմանվում է որպես պարտավորության դադարեցում դրամական միջոցների, տնտեսական օգուտները մարմանավորող այլ ռեսուրսների կամ կազմակերպության սեփական բաժնային գործիքների միջոցով կատարված վերջնահաշվարկի արդյունքում: Բացառություն է սահմանվում փոխարկելի գործիքների համար, որոնք կարող են վերածվել սեփական կապիտալի, բայց միայն այն գործիքների համար, երբ փոխարկման օպցիոնը դասակարգվում է որպես բարդ ֆինանսական գործիքի առանձին բաղադրիչ հանդիսացող բաժնային գործիք:

Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ պարտավորությունների դասակարգումը. ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի հետաձգում. ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ (թողարկված են 2020 թ. հուլիսի 15-ին և ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները, որոնք վերաբերում են պարտավորությունների՝ որպես կարճաժամկետ և երկարաժամկետ դասակարգմանը, թողարկվել են 2020թ. հունվարին, և նախնական ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ է սահմանվել 2022թ. հունվարի 1-ը: Այնուամենայնիվ, COVID-19 համավարակով պայմանավորված, ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը հետաձգվել է մեկ տարով, որպեսզի կազմակերպությունները բավարար ժամանակ ունենան փոփոխությունների արդյունքում դասակարգումներում տեղի ունեցող փոփոխությունները ներդնելու համար:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

«Նախքան ակտիվի նպատակային օգտագործումը ստացված հասույթ, անբարենպաստ պայմանագրեր. պայմանագրի կատարման արժեքը», «Հղում հայեցակարգային հիմունքներին». ՀՀՄՍ 16-ի, ՀՀՄՍ 37-ի և ՀՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ՝ սահմանափակ կիրառության շրջանակով, և ՀՀՄՍ 1-ին, ՀՀՄՍ 9-ին, ՀՀՄՍ 16-ին և ՀՀՄՍ 41-ին վերաբերող 2018-2020 թթ. ՀՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ (թողարկված են 2020թ. մայիսի 14-ին և ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխությամբ կազմակերպություններին արգելվում է հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքից նվազեցնել այն պատրաստի արտադրանքի վաճառքից ստացված հասույթը, որն արտադրվել է կազմակերպության կողմից ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վիճակի բերելու ընթացքում: Նման պատրաստի արտադրանքի վաճառքից ստացված հասույթը, դրա արտադրության ծախսերի հետ միասին, այժմ ենթակա է ճանաչման շահույթում կամ վնասում: Նման պատրաստի արտադրանքի սկզբնական արժեքի չափման համար Կազմակերպությունը պետք է կիրառի ՀՀՄՍ 2-ը: Սկզբնական արժեքը չի ներառի նման կերպ փորձարկվող ակտիվի մաշվածությունը, քանի որ այն դեռ պատրաստ չէ իր նպատակային օգտագործման համար: ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխությունը նաև հստակեցնում է, որ կազմակերպությունը «ստուգում է ակտիվի պատշաճ գործունակությունը»՝ ակտիվի տեխնիկական և ֆիզիկական բնութագրերը գնահատելու միջոցով:

Այս չափման համար էական չեն այդպիսի ակտիվի ֆինանսական ցուցանիշները: Հետևաբար, ակտիվը կարող է շահագործվել դեկավարության մտադրությունների համաձայն, և մաշվածությունը կարող է հաշվարկվել մինչև դեկավարության կողմից ակնկալվող գործառնական շահագործման համար անհրաժեշտ վիճակի հասնելը:

ՀՀՄՍ 37-ի փոփոխությունը հստակեցնում է «պայմանագրի կատարման գծով ծախսեր» հասկացությունը: Փոփոխությամբ պարզաբանվում է, որ պայմանագրի կատարման գծով ուղղակի ծախսերը ներառում են այդ պայմանագրի կատարման հավելյալ ծախսերը, ինչպես նաև պայմանագրի կատարման հետ անմիջականորեն կապված այլ ծախսերի բաշխումը: Փոփոխությամբ նաև հստակեցվում է, որ նախքան անբարենպաստ պայմանագրի գծով առանձին պահուստի ձևավորումը, կազմակերպությունը ճանաչում է արժեզրկումից կորուստ պայմանագրի կատարման ընթացքում օգտագործված ակտիվների գծով, այլ ոչ թե պայմանագրի կատարման համար հատկացված ակտիվների գծով:

ՀՀՄՍ 3-ում կատարվել է լրացում՝ ներառելով հղում ֆինանսական հաշվետվությունների 2018թ. Հայեցակարգային հիմունքներին, ինչը թույլ է տալիս սահմանել ակտիվի կամ պարտավորության հասկացությունը ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման համատեքստում: Մինչ այս փոփոխության ընդունումը, ՀՀՄՍ 3-ը հղում էր կատարում 2001թ.-ի Ֆինանսական հաշվետվությունների Հայեցակարգային հիմունքներին: Բացի այդ, ՀՀՄՍ 3-ում ավելացվել է նոր բացառություն պայմանական դեպքերի և պայմանագրային պարտավորությունների համար: Այս բացառությամբ նախատեսվում է, որ ՀՀՄՍ 3-ը կիրառող կազմակերպությունը, որոշակի տիպի պայմանական դեպքերի և պայմանագրային պարտավորությունների համար ֆինանսական հաշվետվությունների 2018թ. Հայեցակարգային հիմունքների փոխարեն պետք է հղում կատարի ՀՀՄՍ 37-ին կամ ՀՀՄՄԻ (IFRIC) 21-ին: Առանց այս նոր բացառության, կազմակերպությունը ստիպված կլիներ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքում ճանաչել որոշ պարտավորություններ, որոնք չէր ճանաչի համաձայն ՀՀՄՍ 37-ի: Հետևաբար, ձեռքբերումից անմիջապես հետո կազմակերպությունը ստիպված կլիներ ապաճանաչել այդպիսի պարտավորությունները և ճանաչել տնտեսական օգուտներ չմարմնավորող եկամուտ: Նաև պարզաբանվել է, որ ձեռք բերող կազմակերպությունը պարտավոր չէ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ճանաչել պայմանական ակտիվներ, ինչպես սահմանված է ՀՀՄՍ 37-ում:

ՀՀՄՍ 9-ի փոփոխությունն անդրադառնում է այն հարցերին, թե որ տեսակի վճարումներն են ենթակա ներառման «10% փորձարկման» կազմում՝ ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման նպատակով: Ծախսերը կամ վճարումները կարող են կատարված լինել հօգուտ երրորդ անձանց կամ վարկատուի: Այս փոփոխության համաձայն, երրորդ անձանց օգտին կատարված ծախսերը կամ վճարումները չեն ներառվի «10% փորձարկման» կազմում:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Փոփոխություններ են կատարվել ՖՀՄՍ 16-ի 13-րդ նկարագրական օրինակում. հանվել է վարձատրվող կողմից վարձակալվող գույքի բարելավումներին վերագրվող վճարումների օրինակը: Այս փոփոխությունը կատարվել է՝ վարձակալվող գույքի բարելավումների հաշվարկման հնարավոր անորոշությունից խուսափելու համար:

ՖՀՄՍ 1-ը թույլ է տալիս օգտվել բացառությունից այն դեպքում, եթե դուրսի ձեռնարկությունը սկսում է ՖՀՄՍ-ի կիրառման ավելի ուշ ամսաթիվով, քան իր մայր կազմակերպությունը: Դուրսի ձեռնարկությունը կարող է չափել իր ակտիվներն ու պարտավորությունները այն հաշվեկշռային արժեքով, որով դրանք պետք է ներառվեն մայր կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում ելնելով մայր կազմակերպության ՖՀՄՍ-ի անցնելու ամսաթվից, եթե տեղի ունեցած չլիներ ճշգրտումներ համախմբման և ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքների արտացոլման նպատակներով, որի ներքո մայր կազմակերպությունը ձեռք է բերել նշված դուրսի ձեռնարկությունը: ՖՀՄՍ 1-ում կատարվել է փոփոխություն, որը հնարավորություն է տալիս սույն ՖՀՄՍ 1-ի բացառությունը կիրառած կազմակերպություններին նաև արտարժույթի փոխարկումից կուտակային տարբերությունները չափելիս օգտագործել մայր կազմակերպության կողմից ներկայացված թվային մեծությունները՝ ելնելով մայր կազմակերպության ՖՀՄՍ-ի անցման ամսաթվից: ՖՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությամբ վերոնշյալ բացառությունը տարածվում է արտարժույթի փոխարկումից առաջացած կուտակային տարբերությունների վրա, և նպատակ ունի նվազեցնել ՖՀՄՍ-ն առաջին անգամ կիրառող կազմակերպության ծախսերը: Այս փոփոխությունը կկիրառվի նաև դուրսի և համատեղ ձեռնարկությունների վրա, որոնք կօգտվեն ՖՀՄՍ 1-ով սահմանված նույն բացառությունից:

Վերացվել է պահանջը, ըստ որի կազմակերպությունները ՀՀՄՍ 41-ի համաձայն իրական արժեքը չափելիս պարտավոր էին հարկային հաշվառման տեսանկյունից հաշվի չառնել դրամական հոսքերը: Այս փոփոխության նպատակն է՝ ապահովել համապատասխանություն հարկումից հետո գեղջված դրամական հոսքերի ստանդարտի պահանջին:

Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բազային տոկոսադրույքի (IBOR) բարեփոխում. ՖՀՄՍ 9-ի, ՀՀՄՍ 39-ի, ՖՀՄՍ 7-ի, ՖՀՄՍ 4-ի և ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ - Փուլ 2 (թողարկված են 2020թ. օգոստոսի 27-ին և ուժի մեջ են մտնում 2021թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար): Փուլ 2-ի ուղղումներն ուղղված են բարեփոխումների ներդրման արդյունքում ի հայտ եկող հարցերի լուծմանը, ներառյալ այն հարցերի, որոնք վերաբերում են մեկ բազային տոկոսադրույքի փոխարինմանը այլընտրանքայինով: Փոփոխությունները վերաբերում են հետևյալ ոլորտներին.

- **Բազային տոկոսադրույքի բարեփոխումից բխող դրամական միջոցների պայմանագրային հոսքերի որոշման հիմքում ընկած փոփոխությունների մշակում.** («IBOR բարեփոխում»): Ամորտիզացված արժեքով չափման ենթակա գործիքների համար, փոփոխություններով նախատեսված է, որ գործնական նպատակահարմարությունից ելնելով, կազմակերպությունները IBOR- ի բարեփոխման արդյունքում պայմանագրային դրամական հոսքերի որոշման հիմքի փոփոխությունը պետք է հաշվարկեն արդյունավետ տոկոսադրույքի արդիականացման միջոցով, օգտագործելով ՖՀՄՍ 9-ի B5.4.5 պարբերության ուղեցույցը: Հետևաբար, այդ ժամանակ շահույթ կամ վնաս չի ճանաչվել: Այս գործնական նպատակահարմարությունը կիրառելի է միայն այդպիսի փոփոխության նկատմամբ և այնքանով, որքանով այն անհրաժեշտ է որպես IBOR բարեփոխման ուղղակի հետևանք, և նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին: ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ժամանակավոր արտոնությունից օգտվող ապահովագրողները նույնպես պետք է առաջնորդվեն նույն գործնական նպատակահարմարությամբ: Նաև փոփոխվել է ՖՀՄՍ 16-ը, ըստ որի վարձակալներից պահանջվում է նույն գործնական նպատակահարմարությամբ առաջնորդվել վարձակալության պայմանագրի այն փոփոխությունները հաշվառելիս, որոնք IBOR բարեփոխման արդյունքում հանգեցնում են ապագա վարձակալական վճարների որոշման հիմքի փոփոխության:

6 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

- *Հեջավորման հարաբերություններում պայմանագրով չսահմանված ռիսկի բաղադրիչների 1-ին փուլի գծով փոփոխությունների համար սահմանված արտոնությունների ավարտի ամսաթիվը. փուլ 2-ի փոփոխությունների համաձայն կազմակերպություններից պահանջվում է հեռանկարում դադարեցնել 1-ին փուլի արտոնությունները պայմանագրով չսահմանված ռիսկի բաղադրիչների նկատմամբ նշված երկու ամսաթվերից առավել վաղ ամսաթվի դրությամբ. պայմանագրով չսահմանված ռիսկի բաղադրիչում փոփոխության կատարման ամսաթիվ, կամ հեջավորման հարաբերությունների դադարեցման ամսաթիվ: 1-ին փուլի փոփոխությունները չեն սահմանում ռիսկի բաղադրիչների ավարտի ամսաթիվը:*
- *Հեջավորման հաշվառմանը ներկայացվող հատուկ պահանջների կիրառումից լրացուցիչ ժամանակավոր բացառություններ. 2-րդ փուլի փոփոխությունները նախատեսում են հեջավորման հաշվառման՝ ՀՀՄՍ 39 և ՀՀՄՍ 9-ով սահմանված հատուկ պահանջների կիրառման լրացուցիչ ժամանակավոր արտոնություններ հեջավորման հարաբերությունների նկատմամբ, որոնք անմիջական ազդեցություն են կրել IBOR բարեփոխման արդյունքում:*
- *IBOR բարեփոխմանը վերաբերող լրացուցիչ բացահայտումներ համաձայն ՀՀՄՍ 7-ի. Փոփոխությունները սահմանում են հետևյալ տեղեկատվության բացահայտման պահանջներ. (i) ինչպես է կազմակերպությունը կառավարում այլընտրանքային բազային տոկոսադրույքների անցումը. առաջընթացը և անցումից բխող ռիսկերը. (ii) քանակական տեղեկատվություն անցմանը նախապատրաստվող ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ՝ տարանջատված ըստ նշանակալից բազային տոկոսադրույքների. (iii) IBOR բարեփոխման արդյունքում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության ցանկացած փոփոխության նկարագրություն:*

Ընկերությունը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բացառությամբ վերը նշված դեպքերի, չի ակնկալվում, որ սույն նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները որևէ էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

«Ճիշդ Սորոխ Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

7 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միջոցների հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ներկայացված են ստորև.

Հազ. ՀՀ դրամ	Կառույց և կահավորմանը	Գրասենյակային սարքա- վորումներ	Փոխադրամի- ջոցներ	Վարձակալվող գույքի բարելա- վումներ	ՀևՀ սարքավոր- ումներ	Վաճառակե- տեղի նյութեր	Անավարտ շինարա- րություն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեքն առ 1 հունվարի, 2019թ.	264,034	192,750	322,989	207,815	-	679,261	22,065	1,688,914
Կուտակված մաշվածություն առ 1 հունվարի, 2019թ.	(61,111)	(117,315)	(214,916)	(33,239)	-	(437,109)	-	(863,690)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 1 հունվարի, 2019թ.	202,923	75,435	108,073	174,576	-	242,152	22,065	825,224
Անվաճառված Օտարումներ	66,041 (1,816)	41,573 -	- -	- (41,934)	161,052 (15,895)	116,085 (3,748)	169,136 -	553,887 (5,564)
Մաշվածության գծով ծախս	(36,779)	(26,050)	(28,093)	-	-	(79,657)	-	(228,408)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	230,369	90,958	79,980	132,642	145,157	274,832	191,201	1,145,139
Սկզբնական արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	310,139	231,700	296,589	207,815	161,052	733,514	191,201	2,132,010
Կուտակված մաշվածություն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	(79,770)	(140,742)	(216,609)	(75,173)	(15,895)	(458,682)	-	(986,871)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	230,369	90,958	79,980	132,642	145,157	274,832	191,201	1,145,139
Անվաճառված Փոխանցումներ Օտարումներ	206,970 31,230	82,454 17,208	- -	460,805 143,363	238,818 -	229,640 -	9,319 (191,801)	1,228,006 -
Մաշվածության գծով ծախս	(45,142)	(576) (42,740)	(21,933)	(48,365)	(22,660)	(10,203) (54,009)	- -	(10,779) (234,849)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	423,427	147,304	58,047	688,445	362,315	440,260	8,719	2,128,517
Սկզբնական արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	548,339	310,412	284,714	811,983	400,870	886,586	8,719	3,225,851
Կուտակված մաշվածություն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	(124,912)	(163,108)	(226,667)	(123,538)	(38,555)	(446,326)	-	(1,123,106)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	423,427	147,304	58,047	688,445	362,315	440,260	8,719	2,128,517

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

8 Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ընկերությունը վարձակալում է շենքեր, ինչպիսիք են գրասենյակային տարածքներ, պահեստը, հետազոտության և զարգացման կենտրոնը և տաղավար: Վարձակալության պայմանագրերը սովորաբար կազմվում են ավելի քան մեկ տարի ժամկետով, բայց կարող են ունենալ երկարացման տարբերակներ:

Հազ. ՀՀ դրամ	Ծեփեր և շինություններ
Սկզբնական արժեքն առ 1 հունվարի, 2019թ. Կուտակված մաշվածություն առ 1 հունվարի, 2019թ.	407,312 -
Հաշվեկշռային արժեքն առ 1 հունվարի, 2019թ.	407,312
Ավելացումներ Մաշվածության գծով ծախս	56,957 (121,963)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	342,306
Սկզբնական արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ. Կուտակված մաշվածություն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	464,269 (121,963)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	342,306
Ավելացումներ Մաշվածության գծով ծախս	107,051 (123,879)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	325,478
Սկզբնական արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ. Կուտակված մաշվածություն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	571,320 (245,842)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	325,478

Հազ. ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2020թ.	1 հունվարի, 2020թ.
Կարճաժամկետ վարձակալության գծով պարտավորություններ Երկարաժամկետ վարձակալության գծով պարտավորություններ	123,887 187,609	118,398 204,445
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ	311,496	322,843

2020 թ. ֆինանսական ծախսերում ներառված տոկոսների ծախսը կազմել է 25 456 հազ. ՀՀ դրամ (2019 թ.՝ 33,838 հազ. ՀՀ դրամ):

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

9 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ. ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	CRM գործիքակազմ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեքն առ 1 հունվարի, 2019թ. Կուտակված ամորտիզացիա առ 1 հունվարի, 2019թ.	3,616 (2,240)	- -	3,616 (2,240)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 1 հունվարի, 2020թ.	1,376	-	1,376
Ամորտիզացիոն ծախս	(291)	-	(291)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	1,085	-	1,085
Սկզբնական արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ. Կուտակված ամորտիզացիա առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	3,616 (2,531)	- -	3,616 (2,531)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	1,085	-	1,085
Ավելացումներ Ամորտիզացիոն ծախս	28,536 (7,404)	75,180 -	103,716 (7,404)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	22,217	75,180	97,397
Սկզբնական արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ. Կուտակված ամորտիզացիա առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	32,152 (9,935)	75,180 -	107,332 (9,935)
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	22,217	75,180	97,397

10 Պաշարներ

Հազ. ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2020թ.	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
Ակցիային դրոշմանիշներ	2,214,039	1,296,732
Նվազեցված ռիսկայնության ապրանքներ (RRP)	1,661,220	2,511,557
Ծխախոտային արտադրանք	1,500,517	1,196,412
Այլ պաշարներ	60,870	114,722
Ընդամենը պաշարներ առ 31 դեկտեմբերի	5,436,646	5,119,423

Պաշարների ինքնարժեքը ներկայացնող ժամանակահատվածում որպես ծախս ճանաչված պաշարների արժեքը կազմել է 20,979,080 հազ. ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 21,861,710 հազ. ՀՀ դրամ), տե՛ս Ծանոթագրություն 18:

44,775 հազ. ՀՀ դրամի պաշարները (2019թ.՝ 43,091 հազ. ՀՀ դրամ) գնահատվում են իրացման զուտ արժեքով՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

11 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազ. ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի, 2020թ.	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	2,251,594	974,004
Այլ դեբիտորական պարտքեր	908,538	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի կազմում	3,160,132	974,004
Վերականգնման ենթակա ԱԱՀ	606,963	1,289,793
Ակցիային հարկի կանխավճար	4	480
Կանխավճարներ	89,987	170,178
Ընդամենը առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր 31 դեկտեմբերի դրությամբ	3,857,086	2,434,455

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը՝ 1,731,930 հազ. ՀՀ դրամի (2019թ.՝ 544,524 հազ. ՀՀ դրամ) չափով մեկ հաճախորդից են, տե՛ս Ծանոթագրություն 17: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ դեբիտորական պարտքերը ապահովվել են ODDO BHF Aktiengesellschaft (Մայնի Ֆրանկֆուրտ, Գերմանիա) կողմից ընկերության օգտին տրված և հաստատված անվերապահ բանկային երաշխիքի միջոցով՝ 1,454,368 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2019թ.՝ ՅունիԿրեդիտԲանկ, Ավստրիա):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման համար Ընկերությունն օգտագործում է ՖՀՄՍ 9-ով նախատեսված պարզեցված մոտեցումը, համաձայն որի օգտագործվում է բոլոր առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար գնահատված պահուստը ամբողջ ժամկետի համար:

Ակնկալվող կորուստի դրույքաչափերի համար հիմք են ծառայում յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին նախորդող 24-ամսյա ժամանակահատվածում հաճախորդների վճարման օրինաչափությունները և այդ ժամանակահատվածում համապատասխան պարտքային կորուստների պատմական տվյալները: Կորուստների պատմական տվյալները ճշգրտվում են՝ արտացոլելու համար ընթացիկ և կանխատեսումային տեղեկատվությունը մակրոտնտեսական գործոնների վերաբերյալ, որոնք ազդում են հաճախորդների դեբիտորական պարտքերի մարման կարողության վրա: Կատարված վերլուծության հիման վրա առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար չի ճանաչվել ակնկալվող պարտքային կորուստ:

Այլ դեբիտորական պարտքերը ներառում են մատակարարներից ստացված փոխհատուցումը վաճառքի դիմաց (ROS):

Կանխավճարների շարժերը հետևյալն են.

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

11 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (շարունակություն)

Հազ. ՀՀ դրամ	Կանխավճարներ ծառայությունների դիմաց	Կանխա- վճարներ աշխատա- կիցներին	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեքը առ 1 հունվարի, 2019թ.	69,263	97	69,360
Ավելացումներ Կանխավճարների ապահանջում պայմանավորված ապրանքների կամ ծառայությունների ստացման հանգամանքով	609,749	361,828	971,577
	(517,083)	(353,676)	(870,759)
Ընդամենը կանխավճարներ առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	161,929	8,249	170,178
Ավելացումներ Կանխավճարների ապահանջում պայմանավորված ապրանքների կամ ծառայությունների ստացման հանգամանքով	1,255,910	190,128	1,446,038
	(1,327,852)	(198,377)	(1,526,229)
Ընդամենը կանխավճարներ առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	89,987	-	89,987

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Ցպահանջ մնացորդներ բանկում	20	94,089
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ առ 31 դեկտեմբերի	20	94,089

Բանկային մնացորդները տեղաբաշխված են Հայաստանի լավագույն տասնյակում ներառված բանկերում և դասակարգված են որպես ընթացիկ և ոչ արժեզրկված (2019թ.՝ Հայաստանի լավագույն տասնյակում ներառված բանկերում և դասակարգված են որպես ընթացիկ և ոչ արժեզրկված):

13 Կանոնադրական կապիտալ

Հազ. ՀՀ դրամ	Զմարված բաժնեմասերի թիվը	Սովորական բաժնեմասեր
Առ 1 հունվարի, 2019թ.	100	108,000
Առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	100	108,000
Առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	100	108,000

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին Ընկերության բաժնեմասի ընդհանուր թիվը կազմել է 100 բաժնեմաս (2019թ.՝ 100 բաժնեմաս)՝ մեկ բաժնեմասի համար 1,080 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով (2019թ.՝ մեկ բաժնեմասի համար՝ 1,080 հազ. ՀՀ դրամ): Բոլոր թողարկված սովորական բաժնեմասերը ամբողջությամբ վճարված են: Ցուրաքանչյուր սովորական բաժնեմաս տալիս է մեկ ձայնի իրավունք:

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

14 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	31 դեկտեմբերի, 2020թ.	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	3,084,832	3,340,754
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,188,795	607,335
Ընդամենը ֆինանսական դեբիտորական պարտք առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի կազմում	4,273,727	3,948,089
Երաշխիքի տրամադրում	48,293	92,558
Աշխատակիցներին հատուցումների գծով հաշվեգրված ծախս	153,759	130,758
Վճարման ենթակա հարկեր	407,942	301,738
Ընդամենը առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	4,883,722	4,473,143

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը՝ 2,763,256 հազ. ՀՀ դրամը արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով (2019թ. 2,957,949 հազ. ՀՀ դրամ), 264,275 հազ. ՀՀ դրամը՝ եվրոյով (2019թ.՝ 100,617 հազար ՀՀ դրամ), 809 հազ. ՀՀ դրամը՝ Բրիտանական ֆունտով (2019թ.՝ 9,182 հազ. ՀՀ դրամ), 2,024 հազ. ՀՀ դրամը՝ ՌԴ ռուբլով (2019թ.՝ 31,845 հազ. ՀՀ դրամ):

15 Փոխառություններ

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2020թ.	2019թ.
Բանկային օվերդրաֆթ	2,386,977	3,521
Ընդամենը փոխառություններ առ 31 դեկտեմբերի	2,386,977	3,521

Ընկերության կողմից 2,386,977 հազ. ՀՀ դրամի բանկային օվերդրաֆթը (2019թ.՝ 3,521 հազ. ՀՀ դրամ) արտահայտված է ՀՀ դրամով: Բանկային օվերդրաֆթի գծով վճարվող տոկոսի տարեկան դրույքաչափն է՝ 9.5% (2019թ.՝ 9.5%): Օվերդրաֆթի մարման ժամկետն է 2023թ. ապրիլի 30-ը: Բանկին իրավունք է վերապահվում անկախ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետի վարկի ամբողջական կամ մասնակի մարման պահանջ ներկայացնել, որի դեպքում հաճախորդը պարտավոր է պահանջը ներկայացնելու օրվանից երեսուցույթ ժամկետում մարել բանկին վճարվելիք բոլոր գումարները: Այսպիսով, օվերդրաֆթը դասակարգված է որպես ընթացիկ:

Ընթացիկ փոխառությունների իրական արժեքը հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ գեղջման ազդեցությունը էական չէ:

16 Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների համեմատագրում

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում պարտավորությունների վերլուծությունը և հաշվետու ժամանակահատվածներից յուրաքանչյուրի համար Ընկերության ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում պարտավորությունների շարժը: Այս պարտավորությունների հոդվածները համապատասխանում են դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում որպես ֆինանսավորում ներկայացված պարտավորություններին:

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

**16 Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների
համեմատագրում (շարունակություն)**

	31 դեկտեմբերի 2020թ. ավարտված տարի			31 դեկտեմբերի 2020թ. ավարտված տարի		
	Վարկեր և փոխառու- թյուններ	Վարձակա- լության գծով պարտա- վորություններ	Ընդամենը	Վարկեր և փոխառու- թյուններ	Վարձակա- լության գծով պարտա- վորություն- ներ	Վարկեր և փոխառու- թյուններ
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>						
Պարտավորություններ ֆինանսական գործունեությունից առ 1 հունվարի	3,521	322,843	326,364	3,183,586	367,102	3,550,688
Դրամական միջոցների հոսքեր						
Զուտ ստացված (վճարված) դրամական միջոցների հոսքեր	2,378,802	(109,951)	2,268,851	(3,174,934)	(105,194)	(3,280,128)
Տոկոսային վճարներ	(168,267)	(25,647)	(193,914)	(50,629)	(33,649)	(84,278)
Դրամական միջոցներից բացի, այլ շարժեր						
Տոկոսային ծախս	172,921	25,456	198,377	45,498	33,838	79,336
Ավելացումներ Փոփոխական վարձակալական եկամուտ կլ	-	107,051	107,051	-	56,957	56,957
	-	(8,256)	(8,256)	-	-	-
	-	-	-	-	3,789	3,789
Պարտավորություններ ֆինանսական գործունեությունից առ 31 դեկտեմբերի	2,386,977	311,496	2,698,473	3,521	322,843	326,364

17 Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով ողջ հասույթի բաշխումը ներկայացված է ստորև.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2020թ.	2019թ.
Ծխախոտային արտադրանքի վաճառք	16,817,939	19,339,523
Ցածր ռիսկայնության արտադրանքի վաճառք	9,334,010	8,585,454
Տրամադրված ծառայություններ	1,569,873	821,771
Ընդամենը հասույթ	27,721,822	28,746,748

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

17 Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ (շարունակություն)

Հասույթի ճանաչման ժամանակահատվածները հետևյալն են.

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Կոնկրետ ժամանակին ժամանակի ընթացքում	26,151,949 1,569,873	27,924,977 821,771
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	27,721,822	28,746,748

Ընդհանուր հասույթի մեջ ներառված 26,151,949 հազ. ՀՀ դրամը (2019թ.՝ 27,924,977 հազ. ՀՀ դրամ) ստացվել է մեկ հաճախորդից՝ «Վիդիս դիստրիբյուշն» ՍՊԸ-ից:

18 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Ծխախոտային արտադրանքի ինքնարժեք	7,140,596	7,421,976
Ցածր ռիսկայնության արտադրանքի ինքնարժեք	5,981,388	5,853,762
Ակցիզային դրոշմանիշների ինքնարժեք	7,857,096	8,585,971
Տեղեկատվական, խորհրդատվական և այլ մասնագիտական ծառայություններ	923,722	429,312
Անձնակազմի գծով ծախսեր	260,980	192,101
Արտաքին ներգրավված անձնակազմի գծով ծախսեր	83,730	36,806
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	64,610	-
Վարձակալման ծախսեր	13,239	218
Կարճաժամկետ հանձնարարությունների գծով ծախսեր	11,304	20,514
Ներկայացուցչական և ճանապարհորդության ծախսեր	9,937	65,483
Գործառնության և կառավարչական ծառայությունների վճարներ Այլ ծախսեր	2,170 162,073	13,432 24,849
Ընդամենը վաճառքի ինքնարժեք	22,510,845	22,644,404

2019 թ. վաճառքի ինքնարժեքի ներկայացումը փոխվել է՝ ավելի լավ արտացոլելու կատարված ծախսերի ընկյղը:

19 Մարկետինգային, վաճառքի և իրացման ծախսեր

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Անձնակազմի գծով ծախսեր	436,302	587,721
Հաճախորդների առաջխաղացման միջանակներ և պարգևներ	301,170	314,782
Չեղչված ապրանքների վաճառքի ծառայություն	258,278	220,413
Գովազդային և մարքեթինգի ծառայություններ	218,253	233,113
CRM տվյալների բազայի սպասարկման վճար	129,188	204,209
Օգտագործված շուկայավարման նյութեր	119,092	128,482
Արտաքին ներգրավված անձնակազմի գծով ծախսեր	116,665	118,575
Ուղղակի շուկայավարման միջոցառումներ	115,642	58,498
Կարճաժամկետ հանձնարարությունների գծով ծախսեր	67,740	86,657
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	54,009	79,448
Այլ ծախսեր	133,921	183,105
Ընդամենը մարկետինգային, վաճառքի և իրացման ծախսեր	1,950,260	2,213,003

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

20 Ընդհանուր և վարչական ծախսեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2020թ.	2019թ.
Գործառնության և կառավարչական ծառայությունների վճարներ	730,130	686,867
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	188,399	148,960
Տեղեկատվական, խորհրդատվական և այլ մասնագիտական ծառայություններ	295,320	184,284
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ամորտիզացիա	99,714	97,800
Անձնակազմի գծով ծախսեր	54,890	223,919
Կարճաժամկետ հանձնարարությունների գծով ծախսեր	94,753	25,381
Վերանորոգման և սպասարկման ծառայություններ	14,084	28,442
Վարձակալման ծախսեր	-	2,821
Ներկայացուցչական և ճանապարհորդության ծախսեր	-	168,771
Այլ ծախսեր	72,115	178,226
Ընդհանուր և վարչական ծախսեր	1,549,405	1,745,471

21 Այլ գործառնական եկամուտ/ծախս

Այլ գործառնական եկամուտների կազմը.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2020թ.	2019թ.
Վերականգնված ԱԱՀ	-	483,711
Հիմնական միջոցների վաճառքից եկամուտ	-	5,865
Սարքավորումների վարձակալումից եկամուտ	-	10,053
Այլ	3,017	5,424
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտ	3,017	485,053

Այլ գործառնական ծախսերի կազմը.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	2020	2019
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով վնաս՝ հաճախ օգուտներ (բացի փոխառություններից)	269,470	-
Բարեգործական հատկացումներ	223,509	-
Այլ	35,742	900
Ընդամենը այլ գործառնական ծախս	528,721	900

22 Ֆինանսական ծախսեր

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	<i>Ծնագ.</i>	2020թ.	2019թ.
Տոկոսային ծախս փոխառությունների գծով		172,921	45,498
Տոկոսային ծախս ֆինանսական վարձակալության գծով		25,456	33,838
Ընդամենը ֆինանսական ծախսեր՝ ճանաչված շահույթում կամ վնասում		198,377	79,336

«Ֆիզիկա Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

23 Ծախսեր

(ա) Ծախսերի գծով ծախսի կազմը

Ծախսերի գծով ծախսի կազմը հետևյալն է.

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Ընթացիկ հարկ	271,748	529,954
Հետաձգված հարկ	(18,095)	(13,961)
Տարվա ծախսերի գծով ծախս	253,653	515,993

(բ) Ծախսերի գծով ծախսի համադրում ծախսի կամ վնասի հետ՝ բազմապատկան կիրառելի հարկադրույքով

Ընկերության 2020թ. եկամտի նկատմամբ կիրառելի ծախսերի դրույքը 18% է (2019թ.՝ 20%): Հարկերի գծով ծախսի ակնկալվող և իրական մեծությունների միջև համեմատագրումը ներկայացված է ստորև.

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Ծախսի մինչև ծախսերի գծով հարկումը	628,784	2,552,339
Հարկային առումով չնվազեցվող կամ չհարկվող գործարքների ազդեցությունը	(113,181)	(510,468)
- Չհարկվող եկամուտ	11,835	104,990
- Չնվազեցվող ծախսեր	(152,307)	(103,235)
- Նախորդ տարիների ընթացիկ հարկի գծով պահուստի ձևավորում	-	-
- Հարկային դրույքաչափի փոփոխության ազդեցությունը	-	(7,280)
Տարվա ծախսերի գծով ծախս	(253,653)	(515,993)

(գ) Հետաձգված հարկերի վերլուծությունն ըստ ժամանակավոր տարբերության տեսակի

ՖՀՄՍ-ի և Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության միջև եղած տարբերություններն առաջացնում են ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով որոշվող դրանց գումարների միջև: Այդ ժամանակավոր տարբերություններում շարժի հարկային հետևանքը մանրամասն ներկայացված է ստորև և համեմատագրումը կատարված է 18% դրույքաչափով (2019թ.՝ 18%):

Հազ. ՀՀ դրամ	1 հունվարի, 2019թ.	(Ծախսագրվել է/ վերականգնվել է ծախսերում կամ վնասում)	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքը			
Հիմնական միջոցներ	14,547	3,126	17,673
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	28,765	28,765
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(61,615)	3,029	(58,586)
Պաշարներ	7,757	304	8,061
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտք	46,720	(15,086)	31,634
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	58,112	(2,043)	56,069
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	65,521	18,095	83,616

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

23 Ծախսեր (շարունակություն)

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ժամանակավոր տարբերություններում տեղի ունեցած շարժերի հարկային հետևանքը հետևյալն է.

	1 հունվարի, 2019թ.	(Ծախսագրվել է)/ վերականգնվել է շահույթում կամ վնասում	31 դեկտեմբերի, 2019թ.
Հազ. ՀՀ դրամ			
Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքը			
Հիմնական միջոցներ	-	14,547	14,547
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	(61,615)	(61,615)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտք	42,036	4,684	46,720
Պաշարներ	9,524	(1,767)	7,757
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	58,112	58,112
Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	51,560	13,961	65,521

24 Պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ

Իրավական գործընթացներ. Ժամանակ առ ժամանակ սովորական գործունեության ընթացքում Հնկերության դեմ կարող են ներկայացվել հայցեր: Իր գնահատականների և արտաքին մասնագիտական խորհրդատվության հիման վրա դեկավարությունը կարծում է, որ պահանջների գծով ոչ մի էական վնաս չի կարող կրել, որը կգերազանցի սույն ֆինանսական հաշվետվություններում նախատեսված պահուստները:

Հարկային օրենսդրություն. Հայաստանի Հանրապետության հարկային և մաքսային օրենսդրությունը ենթակա է տարբեր մեկնաբանությունների և փոփոխությունների, որոնք կարող են հաճախակի տեղի ունենալ: Ղեկավարության կողմից այդ օրենսդրության մեկնաբանումը՝ Հնկերության գործարքների և գործունեության հանդեպ կիրառման առումով կարող է վիճարկվել համապատասխան մարմինների կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության հարկային մարմիններն օրենսդրության մեկնաբանման և հարկային ստուգումների ընթացքում կարող են որդեգրել առավել խիստ և բարդ մոտեցում: Բյուջեի կատարմանն ուղղված հարկային մուտքերի ավելացման ջանքերի հետ համատեղ, վերոնշյալը կարող է հանգեցնել հարկային մարմինների կողմից իրականացվող ստուգումների հաճախականության ու խորության ավելացման: Մասնավորապես, հնարավոր է, որ անցյալում խնդրահարույց չհամարված գործարքներն ու գործունեությունը վիճարկվեն: Որպես հետևանք, կարող են առաջադրվել էական ծավալի լրացուցիչ հարկեր, տուգանքներ և տոկոսներ:

Ֆիսկալ ժամանակաշրջանը հարկերի մասով բաց է մնում հարկային մարմինների կողմից ստուգման համար՝ ստուգումն անցկացնելու տարվան նախորդող երեք օրացուցային տարիների ընթացքում: Որոշակի հանգամանքների դեպքում ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակահատվածներ:

Կապիտալ ծախսերի պարտավորություններ: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին Հնկերությունն իր հիմնական միջոցների գծով ունեցել է կապիտալ ծախսերի գծով պայմանագրային գրույական պարտավորություն (2019թ.՝ 673,695 հազ. ՀՀ դրամ): Հնկերությունն արդեն հատկացրել է անհրաժեշտ ռեսուրսները այդ պարտավորությունների կատարման կապակցությամբ:

25 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ընկերությունում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է ֆինանսական, գործառնական և իրավական ռիսկերի ուղղություններով: Ֆինանսական ռիսկը կազմված է շուկայական ռիսկից (ներառյալ՝ արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկը), պարտքային ռիսկից և իրացվելիության ռիսկից: Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման գործառնային առաջնային նպատակն է ռիսկերի սահմանաչափ սահմանելը և այնուհետև ռիսկերի ազդեցությունն այդ սահմանաչափում պահելը: Գործառնական և իրավական ռիսկերի կառավարման գործառնությունները նպատակ ունեն ապահովել ներքին քաղաքականության և ընթացակարգերի պատշաճ իրականացումը՝ գործառնական և իրավական ռիսկերը նվազագույնի հասցնելու համար:

Պարտքային ռիսկ. Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, այսինքն՝ ռիսկը, երբ ֆինանսական գործիքի մի կողմը ֆինանսական վնաս է պատճառում մյուս կողմին՝ պարտավորությունները չկատարելու հետևանքով: Պարտքային ռիսկն առաջանում է Ընկերության կողմից տարածամեկտ վճարման պայմաններով վաճառք իրականացնելու և մյուս կողմերի հետ ֆինանսական ակտիվներ առաջացնող այլ գործարքներ իրականացնելու արդյունքում:

Պարտքային ռիսկի կառավարում. Պարտքային ռիսկը Ընկերության գործունեության համար հանդիսանում է ամենամեծ ռիսկը, ուստի ղեկավարությունն ուշադիր վերահսկում է իր վարկային ռիսկի ենթարկվածությունը:

Ռիսկերի կառավարման նպատակով վարկային ռիսկի գնահատումը բարդ է և ենթադրում է մոդելների կիրառում, քանի որ ռիսկը տարբերվում է՝ կախված շուկայական պայմաններից, ակնկալվող դրամական հոսքերից և ժամանակի անցնելուց: Ակտիվների պորտֆելի գծով վարկային ռիսկի գնահատումը ենթադրում է դեֆոլտի առաջացման հավանականության գնահատում, կորուստների համապատասխան գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի հարաբերակցության հետագա գնահատում:

Վարկային ռիսկի գնահատման համակարգ: Վարկային ռիսկը չափելու և ֆինանսական գործիքները վարկային ռիսկի չափով գնահատելու համար Ընկերությունը կիրառում է արտաքին միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրված ռիսկի գնահատականներ (Standard & Poor's - «S&P», Fitch, Moody's):

Վարկանիշի հիմնական սանդղակ	Միջազգային արտաքին վարկանիշային կազմակերպությունների տրված համապատասխան վարկանիշը (S&P)	Համապատասխան դեֆոլտի հավանականության միջակայքը
Գերազանց	AAA -ից BB+	0,01% - 0,5%
Լավ	BB - -ից B+	0,51% - 3%
Բավարար	B, B-	3% - 10%
Հատուկ մոնիտորինգ	CCC+ -ից CC-	10% - 99,9%
Ղեֆոլտ	C, D-I, D-II	100%

Յուրաքանչյուր վարկային ռիսկի հիմնական սանդղակին տրվում է վարկունակության որոշակի աստիճան.

- **Գերազանց** - վարկի ուժեղ որակ՝ ցածր վարկային ռիսկով.
- **Լավ** - վարկի համարժեք որակ՝ չափավոր վարկային ռիսկով.
- **Բավարար** - վարկի միջին որակ՝ բավարար վարկային ռիսկով.
- **Հատուկ մոնիտորինգ** - հաստատություններ, որոնք պահանջում են ավելի սերտ մոնիտորինգ և հատուցումների կառավարում: և
- **Ղեֆոլտ** - հաստատություններ, որոնցում տեղի է ունեցել դեֆոլտ:

Արտաքին վարկանիշները տրվում են գործընկերներին անկախ միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից, ինչպիսիք են S&P, Moody's և Fitch ընկերությունները: Այս վարկանիշները հասանելի են հանրության համարը: Նման վարկանիշները և դեֆոլտի հավանականությունների համապատասխան շրջանակը կիրառվում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար:

25 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Սահմանափակումներ. Ընկերությունը կառավարում է իր պարտքային ռիսկի մակարդակը՝ սահմանաչափեր կիրառելով մեկ գործընկերոջ կամ գործընկերների խմբի գծով ստանձնած ռիսկերի ծավալի համար: Պարտքային ռիսկի սահմանափակումները պարբերաբար հաստատվում են ղեկավարության կողմից: Այդ ռիսկերն անընդհատ վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան կամ առավել հաճախակի վերանայման:

Ընկերության ղեկավարությունը դիտարկում է չվճարված առևտրային դեբիտորական պարտքերի վերլուծություն և ըստ ժամկետայնության և միջոցներ է ձեռնարկում ժամկետանց մնացորդների մասով: Դեկավարությունը գնահատել է ակնկալվող պարտքային կորուստը, որը զգալի չէր, և հետևաբար առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով չի ճանաչվել (Ծանոթագրություն 11):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափում: ԱՊԿ-ն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների ապագա դեֆիցիտի ներկա արժեքի հավանականությամբ կշռված գնահատական (այսինքն՝ միջին կշռված պարտքային կարուստը, տրված ժամանակահատվածում տեղի ունեցող դեֆոլտի համապատասխան ռիսկերով, որոնք օգտագործվել են որպես կշիռ): ԱՊԿ չափումն անկողմնակալ է և որոշվում է հնարավոր արդյունքների շրջանակը գնահատելու միջոցով: ԱՊԿ չափումն իրականացվում է Ընկերության կողմից օգտագործվող հետևյալ չորս բաղադրիչների հիման վրա. դեֆոլտի հավանականություն, դեֆոլտի ռիսկին ենթակա պարտքային պահանջի մեծություն, դեֆոլտից առաջացող վնաս և գեղչման տոկոսադրույք:

Կատարված վերլուծության հիման վրա առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար ոչ մի ակնկալվող պարտքային կորուստի ռիսկ չի ճանաչվել (Ծանոթագրություն 11):

Վարկային ռիսկերի կենտրոնացում: Ընկերության առևտրային դեբիտորական պարտքերը երկու հաճախորդների գծով են. առևտրային դեբիտորական պարտք՝ 1,731,930 հազ. ԴՀ դրամ (2019թ. 544,524 հազ. ԴՀ դրամ) չափով «Վիդիս դիստրիբյուշն» ՍՊԸ ընկերության հետ են, իսկ 519,664 հազ. ԴՀ դրամ (2019թ.՝ 429,480 հազ. ԴՀ դրամ) երկրորդ հաճախորդի՝ «Phillip Morris Products SA»- ի հետ, տես՝ Ծանոթագրություն 11:

Ընկերության դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են մեկ բանկում (31 դեկտեմբերի, 2019թ. մեկ բանկ), այդպիսով Ընկերությանը վարկային ռիսկի համակենտրոնացման ենթարկելով:

Շուկայական ռիսկ. Ընկերությունը ենթակա է շուկայական ռիսկերի ազդեցության: Շուկայական ռիսկերն առաջանում են. (ա) արտադրության, (բ) տոկոսային ակտիվների և պարտավորությունների և (գ) արժեթղթերի բաց դիրքերից, որոնք բոլորն էլ ենթարկվում են ընդհանուր և առանձնահատուկ շուկայական շարժերի: Դեկավարությունը սահմանում է ռիսկի ընդունելի մակարդակը, որը վերահսկվում է օրական կտրվածքով: Այնուհանդերձ, այս մոտեցման կիրառումը չի կանխում այս սահմանաչափերը գերազանցող վնասների առաջացումը՝ ունենում ավելի նշանակալի շուկայական շարժեր տեղի ունենալու դեպքում:

Ռիսկերի նկատմամբ զգայունությունը որոշվել է հիմք ընդունելով մեկ գործակցի փոփոխությունը՝ անփոփոխ պահելով մնացած այլ գործակիցներ: Գործնականում այս իրավիճակի տեղի ունենալը հավանական չէ, և մի շարք գործակիցների փոփոխությունները կարող են փոխկապակցված լինել, օրինակ՝ տոկոսադրույքի և արտադրության դրույքաչափի փոփոխությունները:

Արժութային ռիսկ. Արժութային ռիսկի գծով ղեկավարությունը սահմանում է սահմանաչափեր ռիսկերի նկատմամբ խոցելիության մակարդակի համար՝ ըստ արժույթի և ընդհանուր առմամբ: Դիրքերը վերահսկվում են ամսական հիմունքով: Ստորև ներկայացված աղյուսակում ամփոփված է արտադրության փոխարժեքի ռիսկի ազդեցությունը Ընկերության վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

25 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հազ. ՀՀ դրամ	Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.			Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Դրամական ֆինանսական ակտիվներ	Դրամական ֆինանսական պարտավորություններ	Չուստ հաշվեկշռային դիրք	Դրամական ֆինանսական ակտիվներ	Դրամական ֆինանսական պարտավորություններ	Չուստ հաշվեկշռային դիրք
ԱՄՆ դոլար	1,428,222	(2,763,256)	(1,335,034)	94,089	(2,957,949)	(2,863,860)
Եվրո	-	(264,275)	(264,275)	-	(100,817)	(100,817)
ՌԴ ռուբլի	-	(2,024)	(2,024)	-	(31,845)	(31,845)
Բրիտանական ֆունտ	-	(809)	(809)	-	(9,182)	(9,182)
Ընդամենը	1,428,222	(3,030,364)	(1,602,142)	94,089	(3,099,593)	(3,005,504)

Վերը ներկայացված վերլուծությունը ներառում է միայն դրամական ակտիվները և պարտավորությունները: Ոչ դրամական ակտիվները չեն դիտարկվում որպես որևէ էական արժուպային ռիսկ առաջացնող:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է շահույթի և վնասի զգայունությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կիրառվող փոխարժեքի հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի հետ հարաբերակցությամբ, բոլոր այլ փոփոխականները հաստատուն պահելով:

Հազ. ՀՀ դրամ	Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.
Շահույթի կամ վնասի վրա ազդեցությունը.		
ԱՄՆ դոլարի արժևորում 5%-ով (2019թ.՝ արժևորում 5%-ով)	(66,752)	(143,193)
ԱՄՆ դոլարի անկում 5%-ով (2019թ.՝ անկում 5%-ով)	66,752	143,193
Եվրոյի արժևորում 5%-ով (2019թ.՝ արժևորում 5%-ով)	(13,214)	(5,031)
Եվրոյի անկում 5%-ով (2019թ.՝ անկում 5%-ով)	13,214	5,031
ՌԴ ռուբլու արժևորում 5%-ով (2019թ.՝ արժևորում 5%-ով)	(101)	(1,592)
ՌԴ ռուբլու անկում 5%-ով (2019թ.՝ անկում 5%-ով)	101	1,592
Բրիտանական ֆունտ ստեռլինգի արժևորում 5%-ով (2019թ.՝ արժևորում 5%-ով)	(40)	(459)
Բրիտանական ֆունտ ստեռլինգի անկում 5%-ով (2019թ.՝ անկում 5%-ով)	40	459

Տոկոսադրույքի ռիսկ. Ընկերությունը չի ենթարկվում իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքի վրա ազդող ռիսկին, որն առաջանում է շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների հետևանքով:

Ստորև բերված աղյուսակում ամփոփված է տոկոսադրույքների ռիսկերի ազդեցությունը Ընկերության վրա: Աղյուսակը ներկայացնում է Ընկերության ֆինանսական ակտիվների համախառն գումարները հաշվեկշռային արժեքով՝ դասակարգված ըստ պայմանագրային տոկոսների վերազնադատման կամ մարման ժամկետների՝ կախված, թե նշվածներից որն է տեղի ունենում ավելի վաղ:

«Ֆիլիպ Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

25 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հազ. ՀՀ դրամ	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-6 ամիս	6-12 ամիս	Ավելի, քան 1 տարի	Ընդամենը
31 դեկտեմբերի, 2020թ.					
Ֆինանսական ակտիվներ	20	-	-	-	20
Ֆինանսական պարտավորություններ	(2,397,343)	(50,129)	(62,687)	(188,314)	(2,698,473)
Չուտ տոկոսային զգայունության բացը առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.	(2,397,323)	(50,129)	(62,687)	(188,314)	(2,698,453)
31 դեկտեմբերի, 2019թ.					
Ֆինանսական ակտիվներ	94,089	-	-	-	94,089
Ֆինանսական պարտավորություններ	(13,140)	(48,275)	(60,504)	(204,445)	(326,364)
Չուտ տոկոսային զգայունության բացը առ 31 դեկտեմբերի, 2019թ.	80,949	(48,275)	(60,504)	(204,445)	(232,275)

Ընկերությունը չունի պաշտոնական քաղաքականություն և ընթացակարգեր տոկոսադրույքների ռիսկերի կառավարման համար, քանի որ ղեկավարությունն այդ ռիսկը համարում է աննշան Ընկերության բիզնեսի համար:

Ընկերությունը վերահսկում է տոկոսադրույքները իր ֆինանսական գործիքների գծով: Ստորև ներկայացված աղյուսակում ամփոփված են արդյունավետ տոկոսադրույքները հաշվետու ժամանակաշրջանի համապատասխան վերջում՝ հիմնվելով առանցքային ղեկավար անձնակազմի կողմից ուսումնասիրված հաշվետվությունների վրա:

Տարեկան % արտահայտությամբ	2020թ. ՀՀ դրամ	2019թ. ՀՀ դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1	1
Պարտավորություններ		
Բանկային օվերդրաֆթ	9.5	9.5

Այլ գնային ռիսկ. Ընկերությունը ենթարկված չէ բաժնեմասերի գնային փոփոխության ռիսկի:

Իրացվելիության ռիսկ. Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ կազմակերպությունը կարող է ունենալ դժվարություններ իր ֆինանսական պարտավորությունների կատարման ժամանակ: Իրացվելիության ռիսկը կառավարվում է ղեկավարության կողմից ամենօրյա հիմունքով: Մայր ընկերության գանձապետարանի վարչությունը վերահսկում է Ընկերության դրամական հոսքերի ամսական շարժի կանխատեսումները:

2020-ի և 2019-ի դեկտեմբերի 31-ին Ընկերությունը չունի բանկերի կամ այլ ֆինանսական հաստատությունների հանդեպ վճարման պարտավորություններ: Ընկերության իրացվելիության պորտֆելը բաղկացած է դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից, տես՝ Ծանոթագրություն 12-ը:

«Ֆինիս Սորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

25 Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ըստ ղեկավարության գնահատման՝ իրացվելիության փաթեթի դրամական միջոցները կարող են մեկ օրվա ընթացքում վերածվել կանխիկի՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջը բավարարելու համար: Այն դեպքերում, երբ վճարվող գումարը ֆիքսված չէ, աղյուսակում նշված արժեքը որոշվում է՝ ելնելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմաններից: Արտարժույթով վճարները փոխարկվում են՝ օգտագործելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ սփոթ փոխարժեքը:

Ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև աղյուսակում: Մարման ժամկետի աղյուսակում բացահայտված գումարներն իրենցից ներկայացնում են պայմանագրային չգեղջված դրամական միջոցների հոսքեր, ներառյալ համախառն վարկային պարտավորությունները և ապագա տոկոսների վճարումները: Նման չգեղջված դրամական հոսքերը տարբերվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներառված գումարից, քանի որ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում նշված գումարը հիմնված է գեղջված դրամական հոսքերի վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-6 ամիս	6-12 ամիս	Ավելի, քան 12 ամիս	Ընդամենը
Պարտավորություններ					
Բանկային օվերդրաֆթ	2,386,977	-	-	-	2,386,977
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 14)	2,563,687	521,245	-	-	3,084,932
Այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 14)	947,285	241,509	-	-	1,188,794
Վարձակալության գծով պարտավորություններ (Ծանոթագրություն 8)	12,055	60,273	72,328	166,840	311,496
Ընդամենը ապագա վճարներ, ներառյալ ապագա մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարներ	5,910,004	823,027	72,328	166,840	6,972,199

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-6 ամիս	6-12 ամիս	Ավելի, քան 12 ամիս	Ընդամենը
Պարտավորություններ					
Բանկային օվերդրաֆթ	3,521	-	-	-	3,521
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 14)	3,193,503	147,251	-	-	3,340,754
Այլ ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 14)	256,442	349,369	1,524	-	607,335
Վարձակալության գծով պարտավորություններ (Ծանոթագրություն 8)	11,988	59,939	71,519	179,397	322,843
Ընդամենը ապագա վճարներ, ներառյալ ապագա մայր գումարի և տոկոսագումարների վճարներ	3,465,454	556,559	73,043	179,397	4,274,453

26 Կապիտալի կառավարում

Կապիտալի կառավարման առումով Ընկերության խնդիրն է՝ ապահովել Ընկերության անընդհատության հիմունքով գործելու կարողությունը, միևնույն ժամանակ բաժնետերերի համար ապահովել եկամտաբերության ընդունելի մակարդակ, հաշվի առնելով այլ գործընկերների շահերը և պահպանելով կապիտալի գծով ծախսերը նվազագույնի հասցնելու համար օպտիմալ կապիտալի կառուցվածք: Կապիտալ կառուցվածքը պահպանելու և կարգավորելու համար Ընկերությունը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների չափերը, բաժնետերերին վերադարձվող կապիտալը, ինչպես նաև թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվները՝ պարտքը նվազեցնելու նպատակով: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից տնօրինվող կապիտալի չափը կազմել է 4,443,844 հազ. ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 4,068,713 հազ. ՀՀ դրամ):

2020թ. և 2019թ. ընթացքում Ընկերությունը չի ունեցել կապիտալի նկատմամբ արտաքին պահանջներ:

27 Իրական արժեքի բացահայտումներ

Իրական արժեքի չափումների վերլուծությունը կատարվում է ըստ իրական արժեքի հիերարխիայում ունեցած մակարդակի, հետևյալ կերպ՝ (i) մակարդակ 1՝ չափումներ ակտիվ շուկայում նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշվող (չճշգրտվող) գներով, (ii) մակարդակ 2՝ չափման գնահատման մեթոդներ, որոնցում ակտիվի կամ պարտավորության համար բոլոր էական ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն (գներ) կամ անուղղակիորեն (գների հիման վրա ստացված) դիտելի են, (iii) մակարդակ 3՝ գնահատումներ, որոնք հիմնված չեն բացառապես շուկայի դիտարկելի տվյալների վրա (այն է՝ գնահատման համար անհրաժեշտ են նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ): Դեկավարությունը կիրառում է դատողություն ֆինանսական գործիքները դասակարգելիս՝ օգտագործելով իրական արժեքի հիերարխիան: Եթե իրական արժեքի գնահատման համար օգտագործվում են էական ճշգրտում պահանջող դիտարկելի ելակետային տվյալներ, ապա տվյալ գնահատումը մակարդակ 3-ի գնահատում է: Գնահատման ելակետային տվյալների էականությունը գնահատվում է իրական արժեքի ամբողջական գնահատման հետ համադրությամբ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ. Լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը սովորաբար հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին: Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է ապագայում ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի զեղչման մոդելի վրա, կիրառելով ընթացիկ տոկոսադրույքները նմանատիպ վարկային ռիսկ և նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների նկատմամբ: Չեղչման համար օգտագործվող տոկոսադրույքները կախված են գործընկերոջ վարկային ռիսկից:

Առևտրային և այլ ֆինանսական դեբիտորական պարտքերի և դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հաշվեկշռային արժեքները մոտ են դրանց իրական արժեքներին:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ. Այլ պարտավորությունների իրական արժեքը որոշվել է՝ օգտագործելով գնահատման մեթոդներ: Սահմանված մարման ժամկետով ֆիքսված տոկոսադրույքներով գործիքների իրական արժեքը գնահատվել է՝ հիմնվելով ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որոնք զեղչվել են համանման վարկային ռիսկ և մարման մնացորդային ժամկետ ունեցող նոր գործիքների համար գործող ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Ցպահանջ կամ ծանուցման ժամկետից հետո մարման ենթակա պարտավորությունների իրական արժեքը («ցպահանջ պարտավորություններ») գնահատվել է որպես ցպահանջ վճարման ենթակա գումար՝ զեղչված գումարի վճարման պահանջի ներկայացման առաջին հնարավոր ամսաթվից սկսած:

Փոխառությունների և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքները մոտ են դրանց իրական արժեքներին:

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.**

28 Ֆինանսական գործիքների ներկայացումն ըստ չափման կատեգորիաների

Ընկերությունը, ՖՀՄՍ 9-ի «Ֆինանսական գործիքներ» համաձայն, դասակարգում է ֆինանսական ակտիվները՝ հետևյալ կատեգորիաների. (ա) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, (բ) այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և (գ) ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

Չափման նպատակով, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի ՀՀՄՍ 39, *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում*, ստանդարտով ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր. բ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ. գ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ, և դ) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներն ունեն երկու ենթակատեգորիա. (i) սկզբնական ճանաչման ժամանակ որպես այդպիսին սահմանված ակտիվներ, և (ii) վաճառքի համար պահվող ակտիվներ: Բացի այդ, ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերն իրենցից ներկայացնում են առանձին կատեգորիա:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների դասակարգումն այս չափման կատեգորիաներով 31 դեկտեմբերի, 2020թ. դրությամբ:

	31 դեկտեմբերի 2020թ. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր	31 դեկտեմբերի 2019թ. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (Ծանոթագրություն 12)		
- Ցպահանջ վճարման ենթակա բանկային մնացորդներ	20	94,089
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր (Ծանոթագրություն 11)		
- Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	2,251,594	974,004
- Այլ դեբիտորական պարտքեր	908,538	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	3,160,152	1,068,093

Ընկերության բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով

29 Փոխկապակցված կողմերի գծով մնացորդներ և գործարքներ

Կողմերը սովորաբար համարվում են փոխկապակցված, եթե դրանք գտնվում են ընդհանուր վերահսկողության տակ կամ եթե կողմերից մեկն ունի կարողություն վերահսկելու մյուս կողմին կամ կարող է ունենալ նշանակալի ազդեցություն կամ համատեղ վերահսկողություն մեկ այլ կողմի նկատմամբ՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Յուրաքանչյուր հնարավոր փոխկապակցված կողմի հարաբերություն դիտարկելիս ուշադրություն է դարձվում հարաբերության բնույթի, այլ ոչ միայն իրավական կառուցվածքի վրա:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխկապակցված կողմերի գծով մնացորդները հետևյալն են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ. Համատեղ վերահսկվող ընկերություններ	31 դեկտեմբերի 2019թ. Համատեղ վերահսկվող ընկերություններ
<i>Հազ. ՀՀ դրամ</i>		
Այլ ֆինանսական դեբիտորական պարտքեր	908,538	-
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	519,664	429,480
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,677,607	2,889,808

«Ֆիլիպ Մորրիս Արմենիա» ՍՊԸ
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
առ 31 դեկտեմբերի, 2020թ.

29 Փոխկապակցված կողմերի գծով մնացորդներ և գործարքներ (շարունակություն)

31 դեկտեմբերի 2020թ. և 31 դեկտեմբերի 2019թ. ավարտված տարվա համար փոխկապակցված կողմերի գծով եկամուտների և ծախսերի հոդվածները հետևյալն են.

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
	Համատեղ վերահսկվող ընկերություններ	Համատեղ վերահսկվող ընկերություններ
Ապրանքների ձեռքբերում	13,405,213	14,044,131
Գործառնական և կառավարչական ծառայությունների վճարներ	732,855	686,867
Այլ ծառայությունների գծով ծախս	20,278	8,019
Մատուցված հետազոտության և զարգացման ծառայություններ	1,569,873	821,771

Առանցքային ղեկավար անձնակազմի հատուցումները ներկայացված են ստորև.

Հազ. ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Ծախս	Հաշվեգրված պարտավորություն	Ծախս	Հաշվեգրված պարտավորություն
Կարճաժամկետ հատուցումներ				
- Աշխատավարձ	127,408	24,356	73,995	17,867
- Կարճաժամկետ պարգևավճարներ	84,518	65,302	190,298	98,101
Ընդամենը	211,926	89,658	264,293	115,968

Կարճաժամկետ պարգևավճարները ամբողջությամբ դառնում են վճարման ենթակա այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո, որում ղեկավարությունը մատուցել է համապատասխան ծառայությունները:

30 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի չեն ունեցել այնպիսի դեպքեր, որոնք կարող էին հանգեցնել 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված տեղեկությունների ճշգրտման կամ լրացուցիչ բացահայտման: